

CONCEPT

Voorlopig ontwerp Kloosterenclave Ter Apel

Schetsontwerp, Kloosterenclave Ter Apel

28-04-2021

De tekeningen zijn niet geschikt voor uitvoering.

LAOS
LANDSCHAPS
ARCHITECTUUR

Kerklaan 30, Haren
Postbus 6070
9702 HB Groningen
050 5278218
contact@laoslandschap.nl
www.laoslandschap.nl

Stichting Kloosterenclave Ter Apel
boldeagterhuis@hotmail.com

Inhoud

1. INLEIDING	6
2. PROGRAMMA VAN EISEN	10
3. RUIMTELIJK CONCEPT	16
4. VOORLOPIG ONTWERP	20
5. INGREPEN (T.B.V. RAMING)	72

1. INLEIDING

1. Inleiding

De basis van de opgave ligt in de Landschapsvisie omgeving Klooster Ter Apel, zoals deze is opgesteld in 2019. De visie betreft een groot gebied dat uiteenvalt in diverse deelgebieden waar de Kloosterenclave er één van is (zie kaart plangebied).

In hoofdlijnen gaat het om een toekomstbestendig en samenhangend geheel van de openbare ruimte te maken. Om dit te bereiken zijn de herinrichting van het parkeerterrein en het groene plein van belang. Ook spelen het maken van goede wandelpaden, het beleefbaar maken van de kloosterenclave en verdwenen historische elementen. Het opruimen, slim positioneren en in eenheid vormgeven van elementen zoals verlichting, bankjes, prullenbakken en bewegwijzering hoort hier ook bij.

Met al deze ingrepen is het belangrijk de waarden van het klooster te behouden en waar mogelijk te versterken;

- Het gevoel van een 'groene oase'
- Het authentieke karakter
- Geborgenheid in combinatie met gastvrijheid
- Verbinding tussen cultuur, natuur en historie
- De uitnodiging tot verdieping en bezinning
- De kwaliteit van het gehele ensemble

Kaart plangebied

2. PROGRAMMA VAN EISEN

2. Programma van eisen

1. HISTORISCHE GELAAGDHEID BELEEFBAAR MAKEN

Kloosterenclave ruimtelijk definiëren

- Het gevoel binnen te komen

Verdwenen elementen beleefbaar maken

- poortgebouw
- gracht
- heemtuinen

Bestaande historische elementen onderhouden

- De laanstructuren

2. SAMENHANG EN EENHEID VERSTERKEN

Ruimtelijke samenhang kloosterenclave versterken

- Samenhang in verharding creëren
- Eenheid in elementen creëren zoals bankjes, prullenbakken, bewegwijzering en verlichting
- Aantal borden, paaltjes, hekwerken en andere elementen beperken en waar nodig opruimen
- Clustering van elementen

Proces

- Voorwaarde, goede samenwerking alle stakeholders
- Buitenruimte zoveel mogelijk als een eenheid beschouwen, bijvoorbeeld terras Boschhuis en vormgeving parkeerplaats

Bron: Landschapsvisie omgeving Klooster Ter Apel (2019) (LAOS); Notitie brainstorm (3 september 2020) (Bestuur stichting herinrichting Kloosterenclave); diverse opmerkingen van stakeholders.

3. ROUTING EN FUNCTIONEREN VERBETEREN

Parkeerplaats inpassen in kloosterenclave

- Herinrichting parkeerplaats zodat deze meer ruimtelijk ondergeschikt aan geheel wordt vormgegeven
- Onderzoeken efficiëntieslag en verhouding groen/verharding

Verbinding klooster - Boschhuis beter vormgeven

- Doorwaadbare ruimte creëren tussen klooster en Boschhuis waarbij de nadruk ligt op verblijven en langzaamverkeer

Omgeving Boschhuis

- Mooi zicht op Boschhuis vanaf de Boslaan moet blijven bestaan
- De bevoorrading door vrachtwagens moet zowel aan de hoofd- als zij-ingang mogelijk blijven
- Het afzetten van mensen voor de hoofdingang moet mogelijk blijven
- Grootte van voor en zijterras Boschhuis blijft gelijk
- Uitstraling en samenhang met de omgeving is belangrijk bij het voorterras
- Geborgenheid is belangrijk bij vormgeving van het zijterras
- Suggestie voor vormgeving terrassen, maar geen 'blauwdruk'

Overige

- Meer oplaadpunten voor elektrisch aangedreven voertuigen
- Onderzoek diverse mogelijkheden parkeren bussen binnen plangebied
- Brandweerput moet functioneel kunnen blijven
- De herinrichting onderhoudsvriendelijk vormgegeven

4. NATUUR EN ECOLOGIE VERBETEREN

- Verlichting in en rond bos beperken (vleermuizen)
- Zo veel mogelijk groen, zo weinig mogelijk verharding
- Bestaande groene waarden zo veel als mogelijk behouden
- Onderzoek mogelijkheid voor revitaliseren lindenlaan
- Bij opruimen bomen en bos dient er gecompenseerd te worden
- Afwatering zo duurzaam mogelijk

De Boslaan is een belangrijke drager in het gebied, opgaven zijn; een gevoel van 'binnenkomst' creëren en een doorlopend klinkerpad (zie links op de foto)

Er is potentie om de lindenlaan te revitaliseren en de parkeerplaats op te ruimen, er moet in dat geval onderzocht worden waar de bussen wel kunnen parkeren

De enclave is wat betreft verharding nog geen geheel

Belangrijke routes zijn niet altijd goed vormgegeven zoals de route van de kerk naar de begraafplaats

Het 'groene plein' tussen het Boschhuis en het klooster is op dit moment weinig doorwaadbaar, er ligt hier potentie voor een betere verbinding

De parkeerplaats is rommelig en onlogisch vormgegeven waarbij groen veelal versnipperd is

Er is een grote diversiteit aan verschillende elementen zoals borden en zitelementen waardoor een samenhangend beeld ontbreekt

Er zijn diverse te behouden waardevolle bomen aanwezig op de parkeerplaats

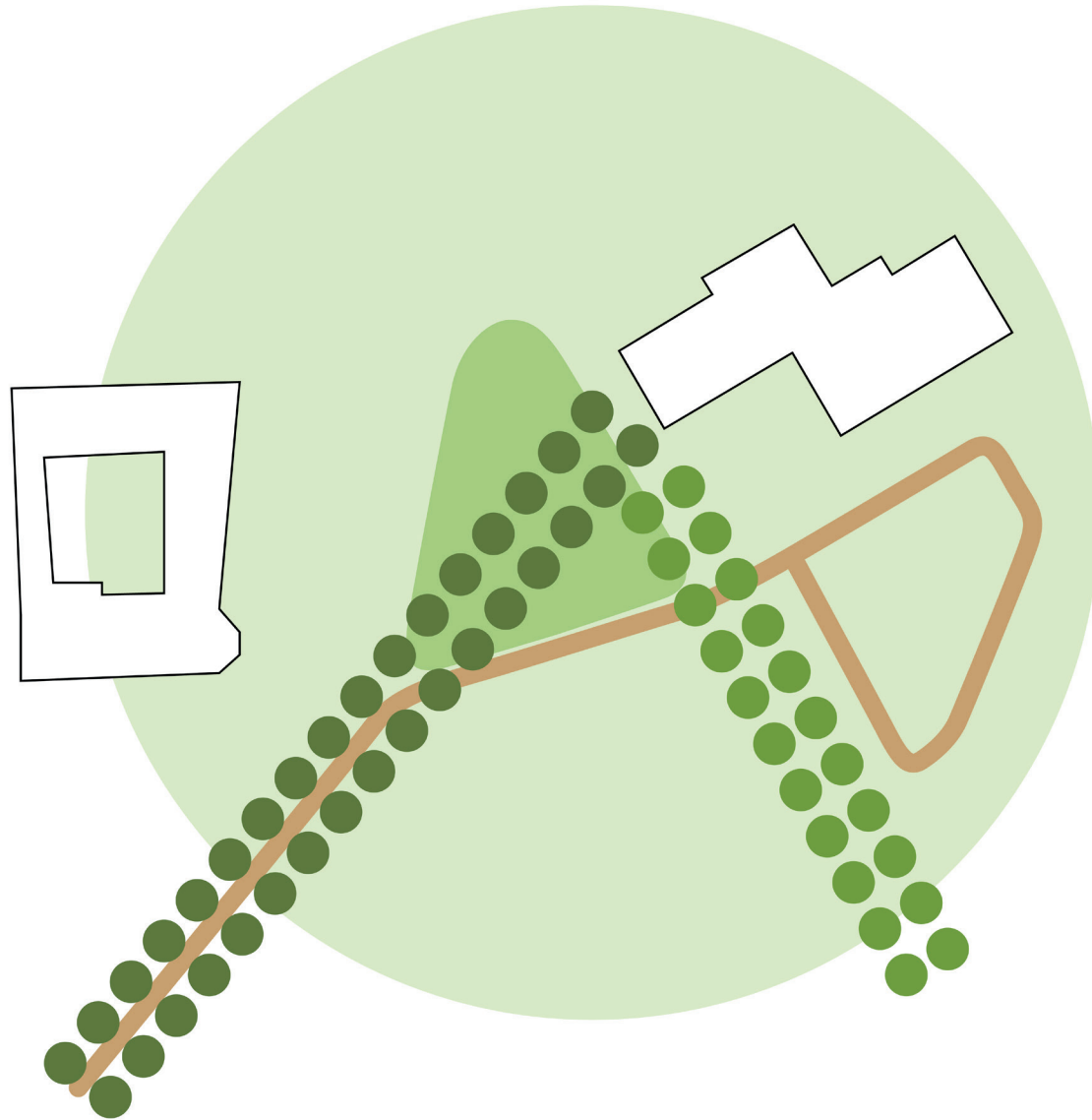
3. RUIMTELIJK CONCEPT

3. Ruimtelijk concept

Door het 'groene plein' tussen het klooster en het Boschhuis te vergroten ontstaat een betere verbinding tussen deze twee plekken en ontstaat er meer verblijfskwaliteit. De routing naar de parkeerplaats loopt via het zuiden van het groene plein waarbij de parkeerplaats een simpele routing heeft.

De routing voor de automobilist is daarbij minder hinderend voor verblijvende bezoekers van het gebied. Dat is belangrijk omdat voor veel mensen rust en bezinning reden is het gebied te bezoeken. De routing voor langzaamverkeer wordt compleet gemaakt waarbij het klinkerpad die deels al aan de Boslaan ligt te verlengen en aansluiting te laten vinden bij het groene plein en de parkeerplaats.

Bestaande bomen blijven zoveel mogelijk behouden waarbij het groene plein een landschappelijke vaste (schaduw)plantenborder krijgt. Verder is groen op de parkeerplaats zo min mogelijk versnipperd waarbij het geheel een groene uitstraling krijgt.

4. VOORLOPIG ONTWERP

Plankaart - inclusief bomen

Het voorlopig ontwerp betreft een uitwerking van het schetsontwerp. Op het schetsontwerp is door diverse stakeholders gereageerd (digitaal, schriftelijk maar ook in dialoog). Alle reacties zijn meegenomen in het ontwerpproces wat heeft geleid tot dit voorlopig ontwerp. Het is daarbij helaas niet mogelijk alle opmerkingen te honoreren, zo staan diverse opmerkingen haaks op elkaar. Wel is zo veel als mogelijk aan de diverse belangen tegemoet gekomen en is het idee van een 'samenhangend geheel' zo veel mogelijk bewaakt.

LEGENDA

Beukenlaan

Lindenlaan

Solitaire bomen

Bos

Schaduwborder

Struweel

Haag

Gebakken klinkers - rijbaan

Gebakken klinkers - wandelpad

Gebakken klinkers - parkeerplaats

Asfalt - rijbaan

Asfalt met streklagen van gebakken klinkers

Halfverharding

Gebakken klinkers met betontegels - terras

Zwerfkeien

Lichtmasten

Houten slagboom

Fietsparkeren met laadpalen

Mindervaliden parkeerplaatsen

Parkeerplaatsen met laadpalen

Spieker (verzamelpunt recr. info. inclusief TOP)

Heemtuinen

Omgevingskunst - Gracht

Omgevingskunst - Poort

Plankaart - exclusief bomen

LEGENDA

Beukenlaan

Lindenlaan

Solitaire bomen

Bos

Schaduwborder

Struweel

Haag

Gebakken klinkers - rijbaan

Gebakken klinkers - wandelpad

Gebakken klinkers - parkeerplaats

Asfalt - rijbaan

Asfalt met streklagen van gebakken klinkers

Halfverharding

Gebakken klinkers met betontegels - terras

Zwerfkeien

Lichtmasten

Houten slagboom

Fietsparkeren met laadpalen

Mindervaliden parkeerplaatsen

Parkeerplaatsen met laadpalen

Spieker (verzamelpunt recr. info. inclusief TOP)

Heemtuinen

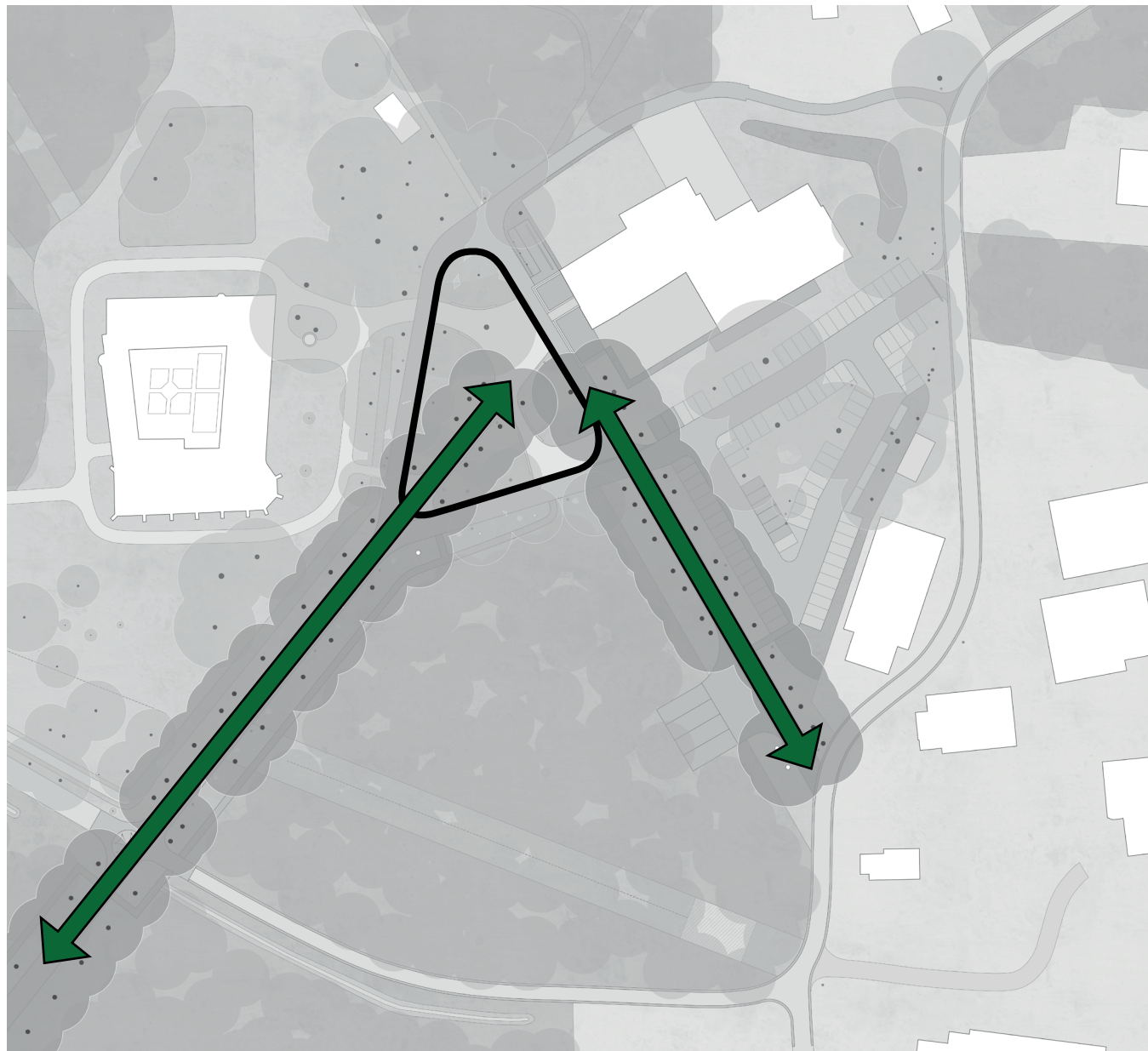

Omgevingskunst - Gracht

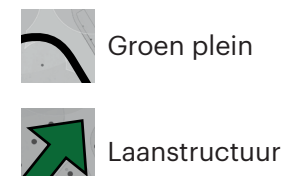
Omgevingskunst - Poort

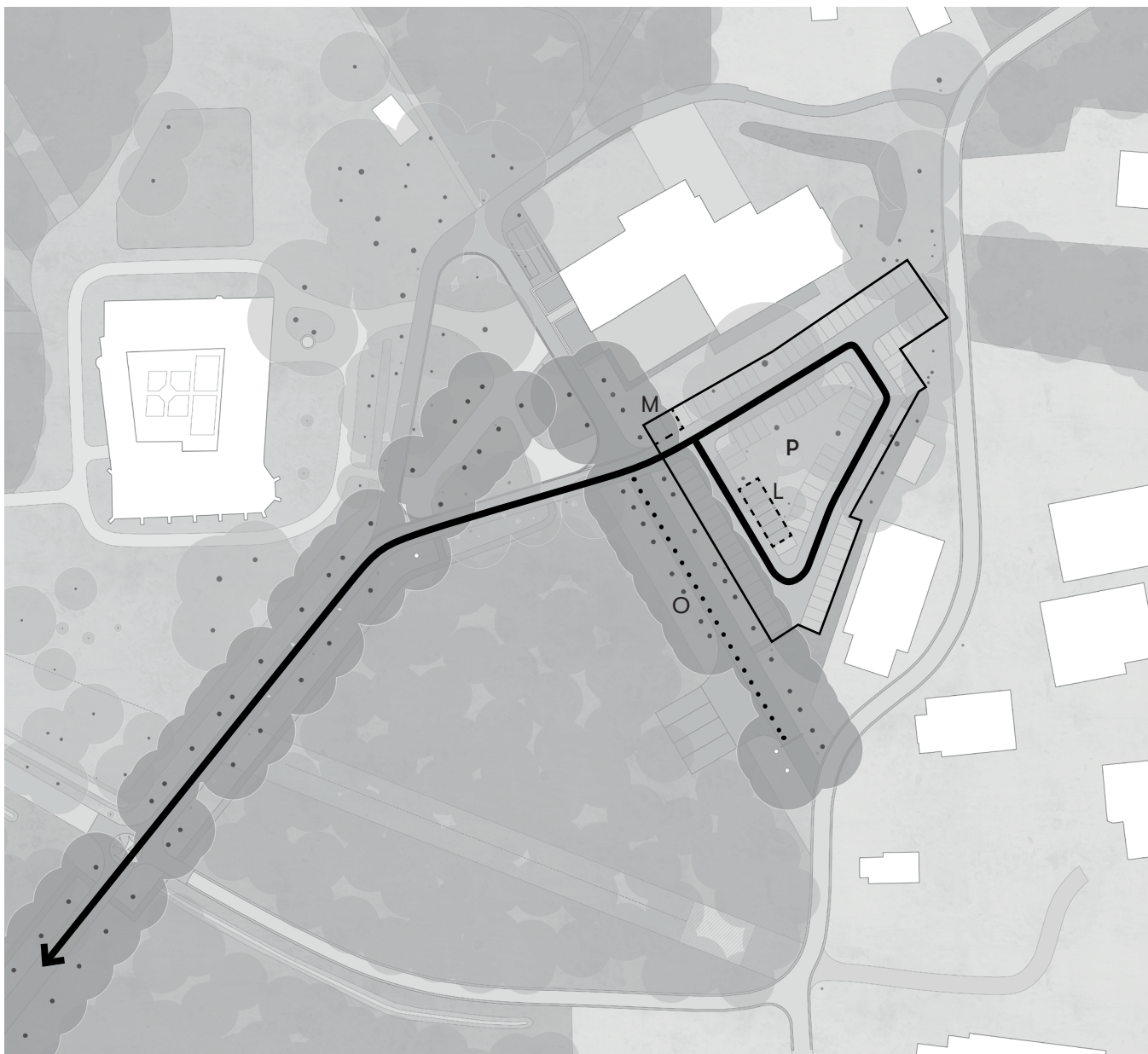
Plantoelichting

GROENE HOOFDSTRUCTUUR

De lanen vormen de belangrijkste groene dragers van het gebied en komen beiden uit op het groene plein. Hier ligt de focus op verblijfskwaliteit en wandelaars. Ook blijft het zicht op het Boschhuis, wanneer rijdend op de Boslaan, behouden.

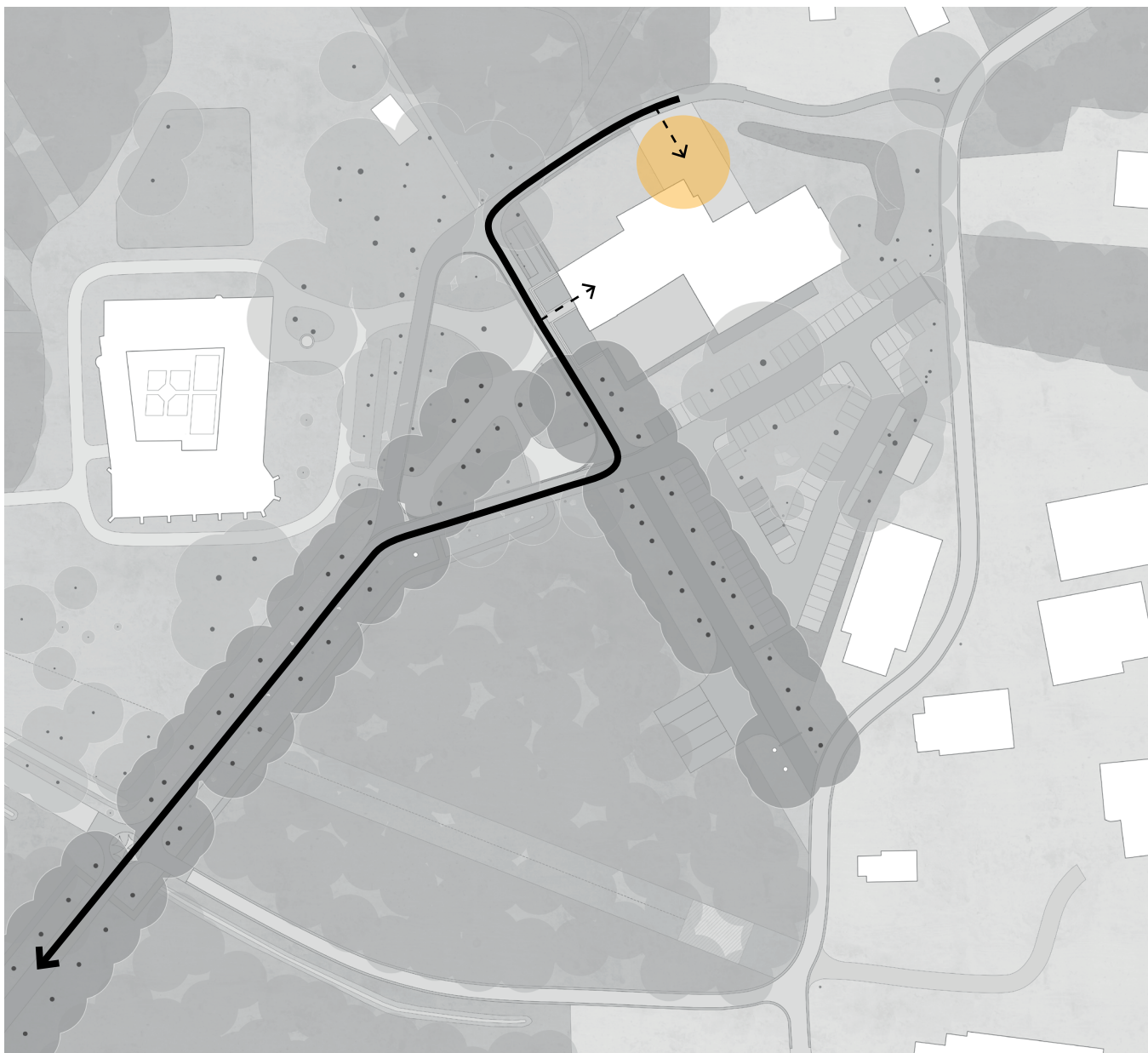

ROUTING EN PARKEREN - AUTO'S

De route richting de parkeerplaats is logisch vormgegeven en heeft weinig invloed op de verblijfskwaliteit nabij het klooster en het Boschhuis. De parkeerplaats is simpel en logisch vormgegeven met grofweg een gelijk aantal parkeerplaatsen (95) als in de huidige opzet. Ook blijven veel waardevolle bomen door deze opzet behouden. Overruimte voor het parkeren blijft bestaan op de lindenlaan.

- Routing auto
- Parkeerzone
- Mindervaliden parkeerplaatsen
- Parkeerplaatsen met laadpalen
- Overruimte parkeren bij evenementen

BEVOORRADING EN LANGSRIJDEN BOSCHHUIS

De bevoorrading van het Boschhuis vindt plaats via de hoofdingang (zuidwestzijde) en de zij-ingang (noordwestzijde). Beiden zijn binnen het ontwerp goed toegankelijk voor vrachtwagens en personenauto's. Zo kunnen er ook nog steeds mensen worden afgezet aan de hoofdingang van het Boschhuis.

Routing bevoorrading Boschhuis

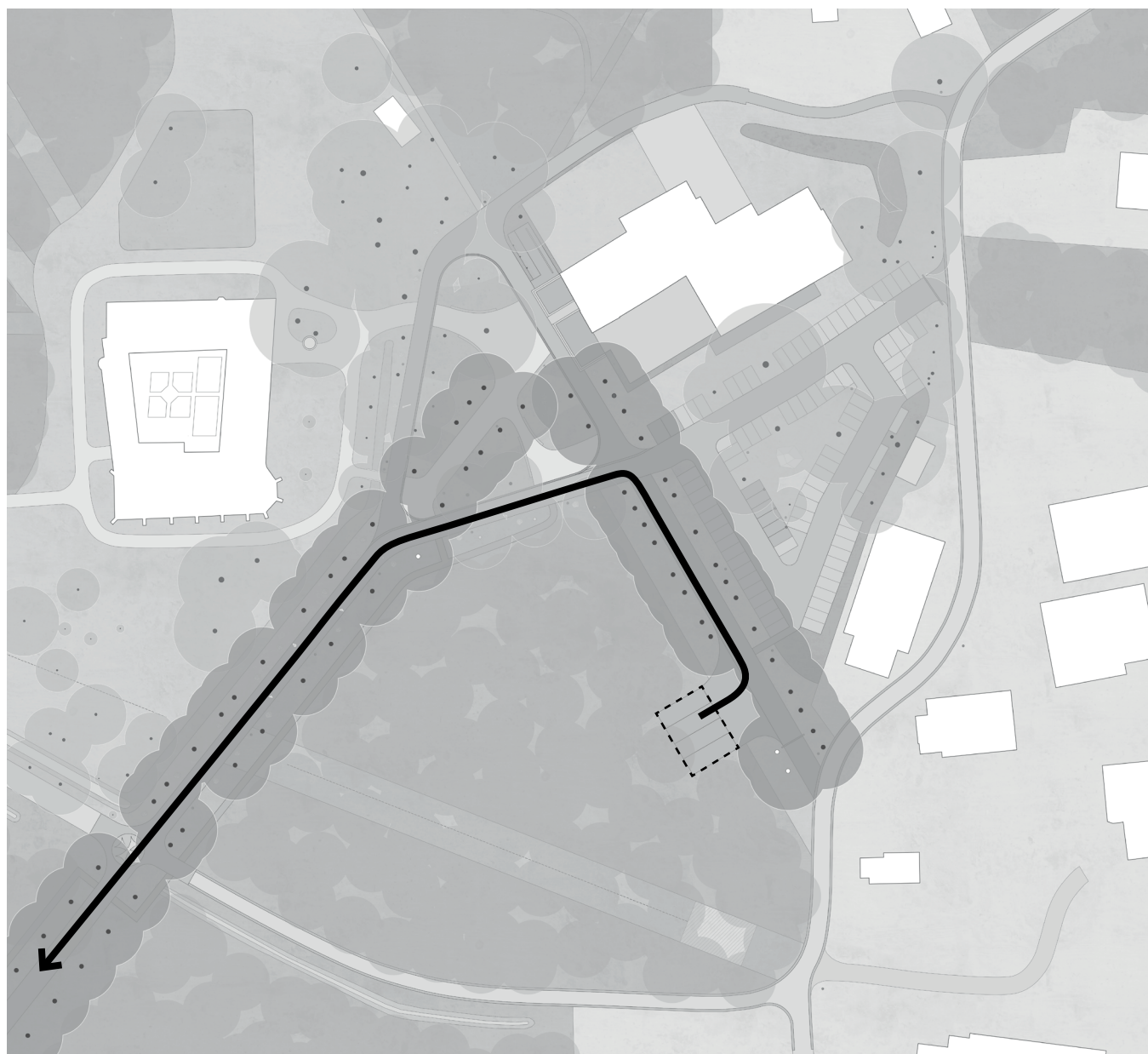

Voorzieningen Boschhuis

DRAAIBEWEGINGEN TEST

- Vrachtwagen 12 meter
- Snelheid 10 km/u

ROUTING EN PARKEREN - BUSSEN

De huidige busparkeerplaats blijft behouden en de bussen kunnen via de lindenlaan naar de parkeerplaats rijden.

Routing bussen

Parkeren bussen

DRAAIBEWEGINGEN TEST

- Bus 15 meter
- Snelheid 10 km/u

ROUTING EN PARKEREN - FIETSER

Het klooster en Boschhuis zijn goed te bereiken met de fiets. Het parkeren met de fiets is mogelijk op de fietsparkeerplaats bij het Boschhuis in combinatie met oplaadpunten voor elektrische fietsen en een buis-stalling voor racefietsen.

Routing fietsers

Fietsparkeren met laadpalen

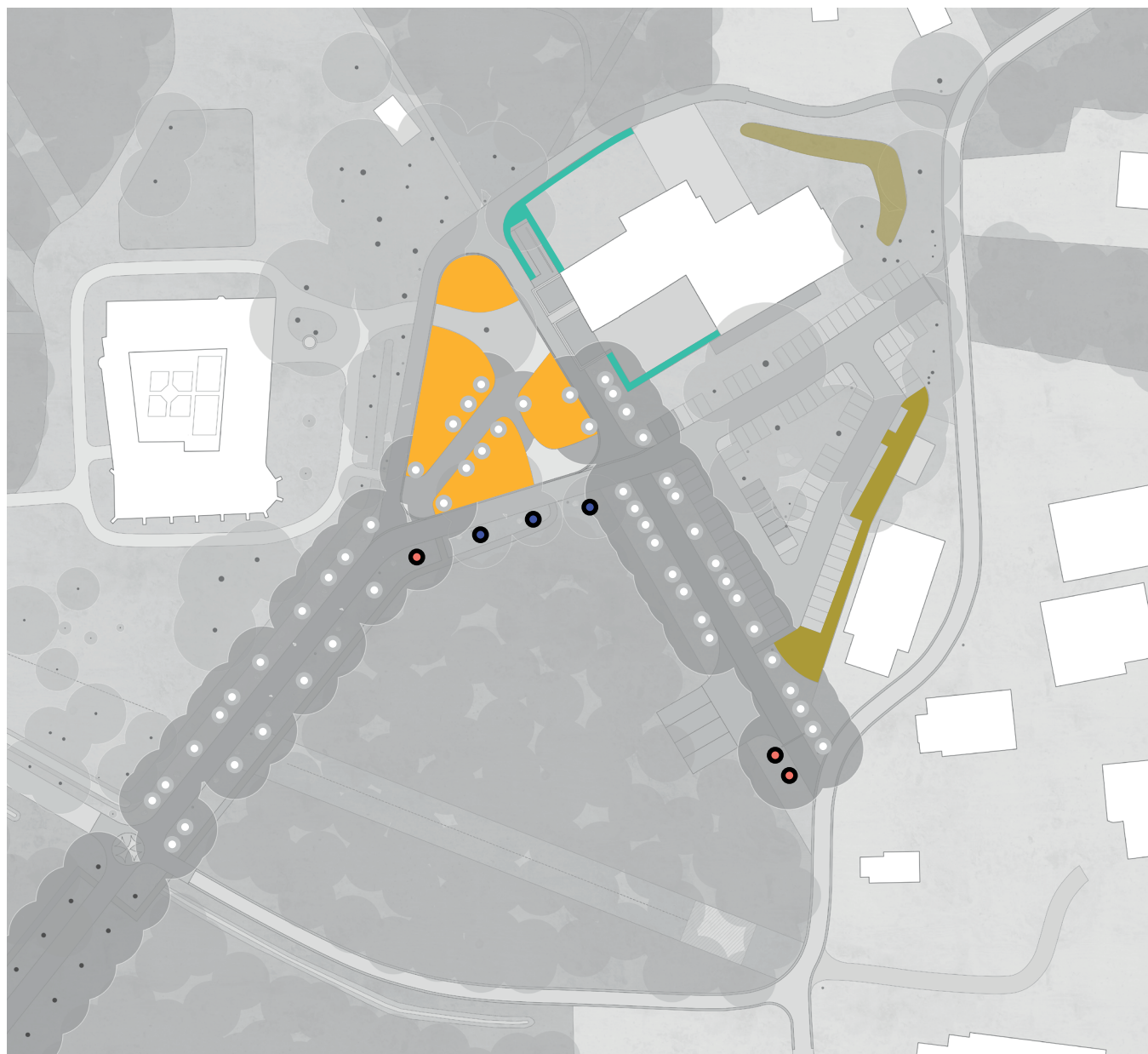

ROUTING - WANDELAAR

Voor de wandelaar is het gebied vanaf het centrum van Ter Apel goed te bereiken door een doorlopend parallel pad aan de Boslaan. In het gebied zelf is het wandelnetwerk fijnmazig vormgegeven zodat goed tussen het klooster, het Boschhuis en de parkeerplaats gelopen kan worden. Op het groene plein zijn diverse zitelementen aanwezig.

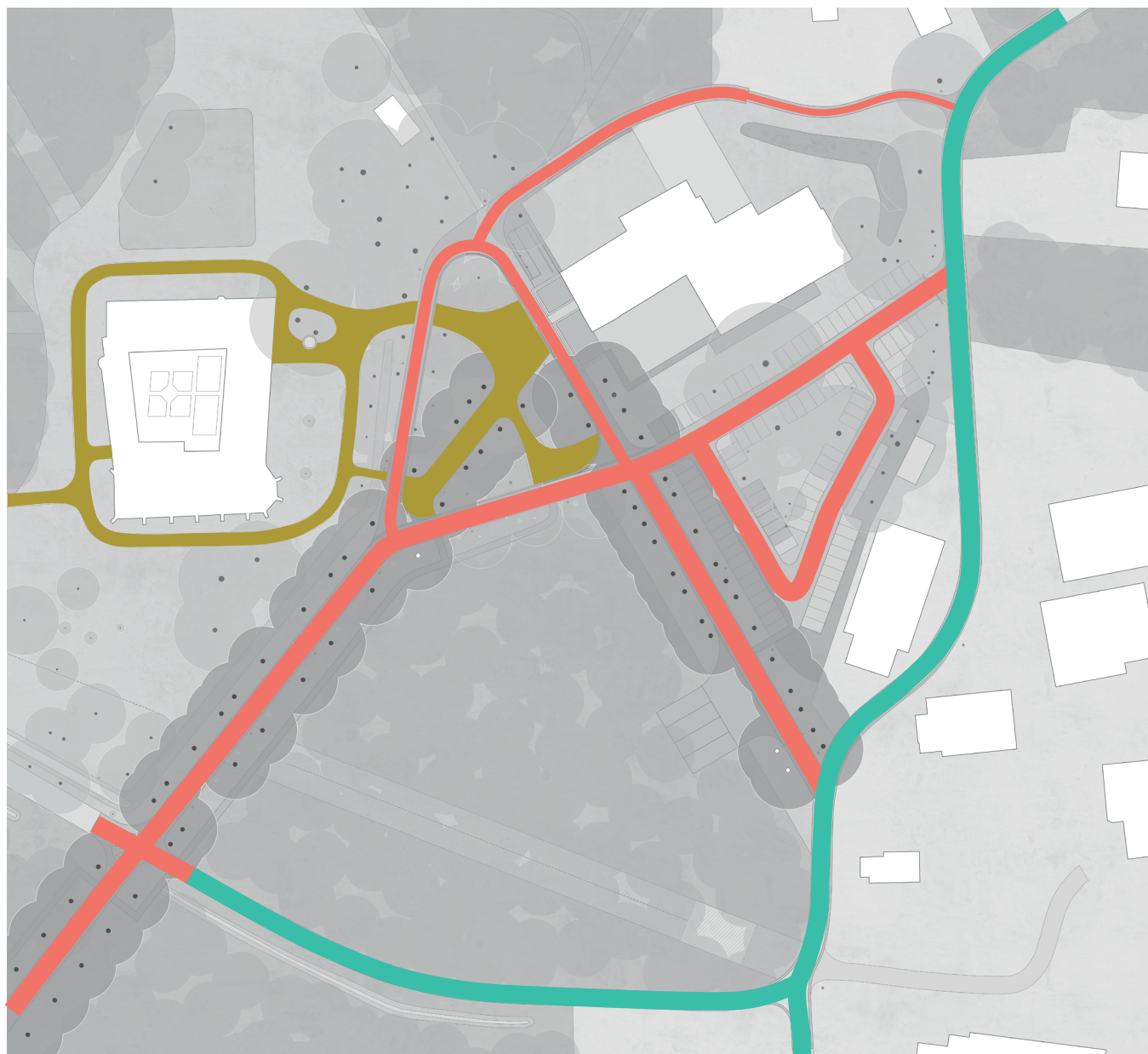
Routing langzaamverkeer

BEPLANTING

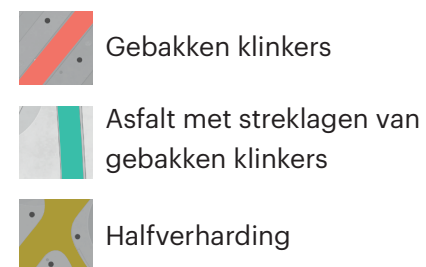
Door het verleggen van de weg en het creëren van het groene plein worden er een klein aantal bomen gekapt. Om dit te compenseren worden de lanen versterkt. Het groene plein bestaat uit een schaduwborder en groene buffers worden gecreëerd door middel van struweel en hagen. Waar nieuwe verharding nabij bestaande bomen komt dient goed te worden gekeken naar de groeiplaats en waar nodig dient deze te worden verbeterd.

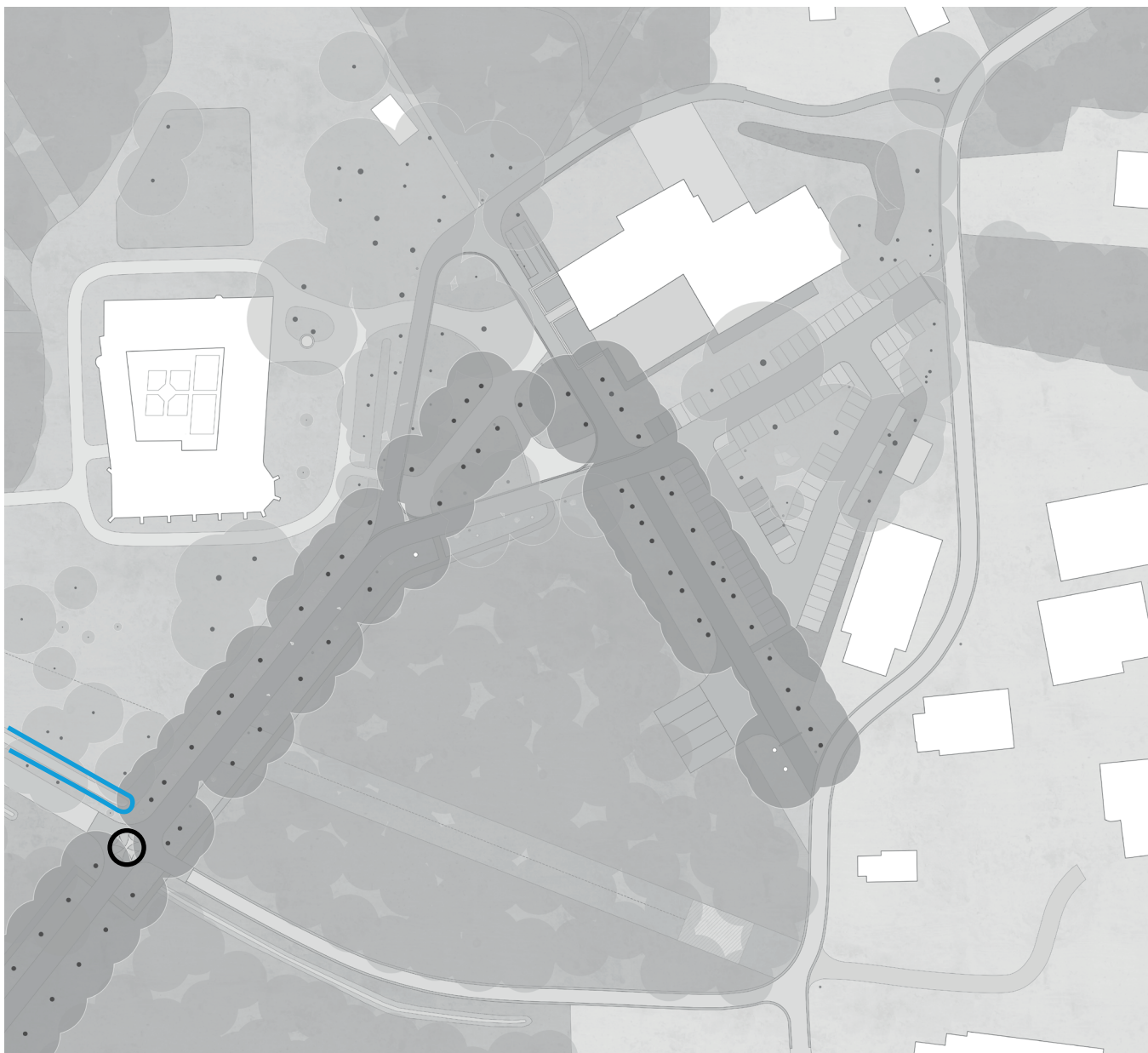
- Nieuwe laanbomen
- Nieuwe solitaire bomen
- Schaduwborder
- Bestaand struweel
- Nieuw struweel
- Haag

MATERIALISERING

De materialisering binnen de kloosterenclave bestaat veelal uit gebakken klinkers. De Poortweg blijft uit asfalt bestaan maar wordt ruimtelijk verbonden door een streklagen van gebakken klinkers. Het groene plein en de omgeving van het klooster is vormgegeven in halfverharding.

ENTREE KLOOSTERENCLAVE

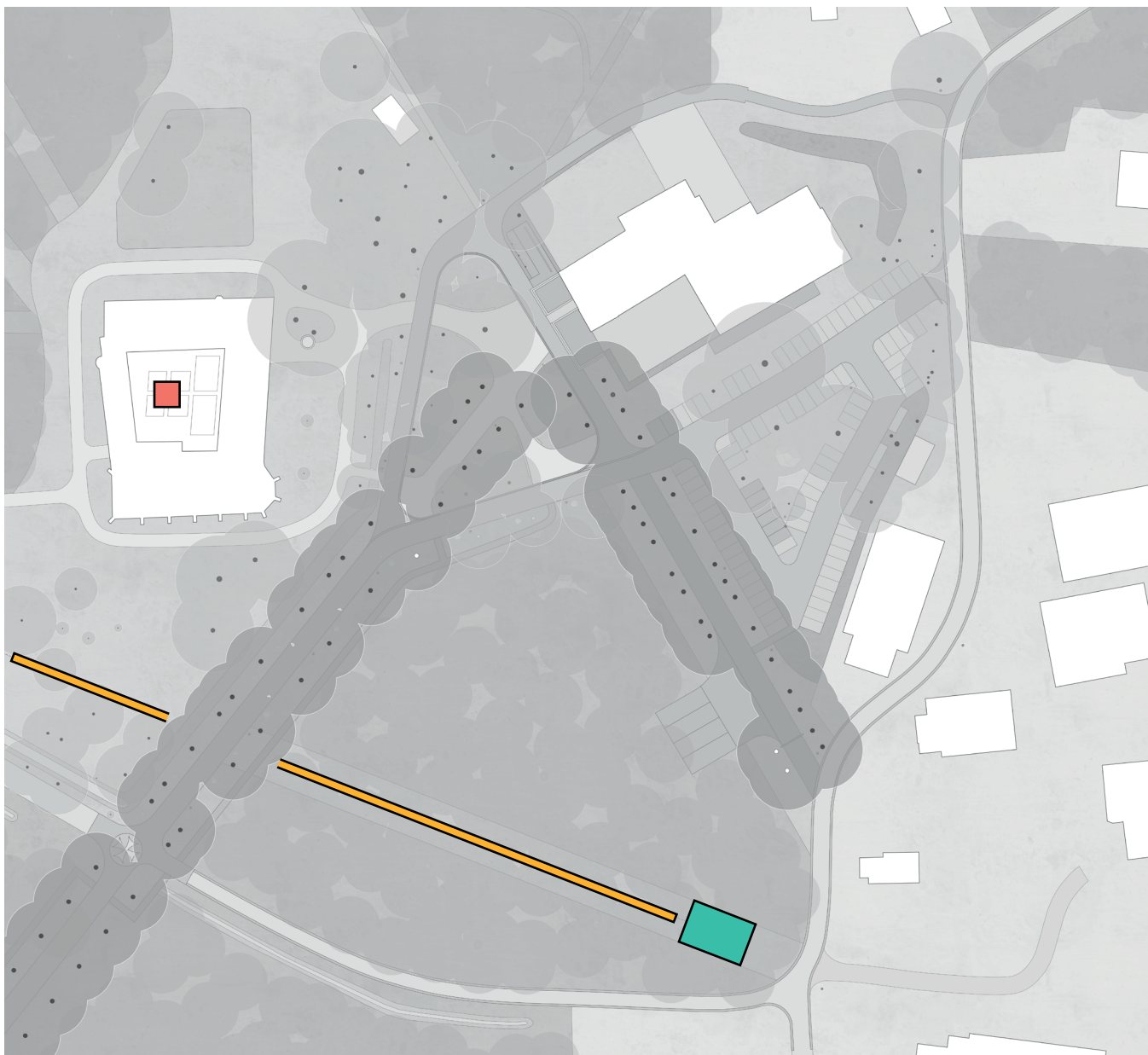
Het gevoel de kloosterenclave binnen te komen wordt versterkt door het weer watervoerend maken van de sloot. Ook het kruisherenlogo in het legverband van de kinderkopjes draagt hier aan bij.

Watervoerende sloot

Kruisherenlogo in legverband

OMGEVINGSKUNST

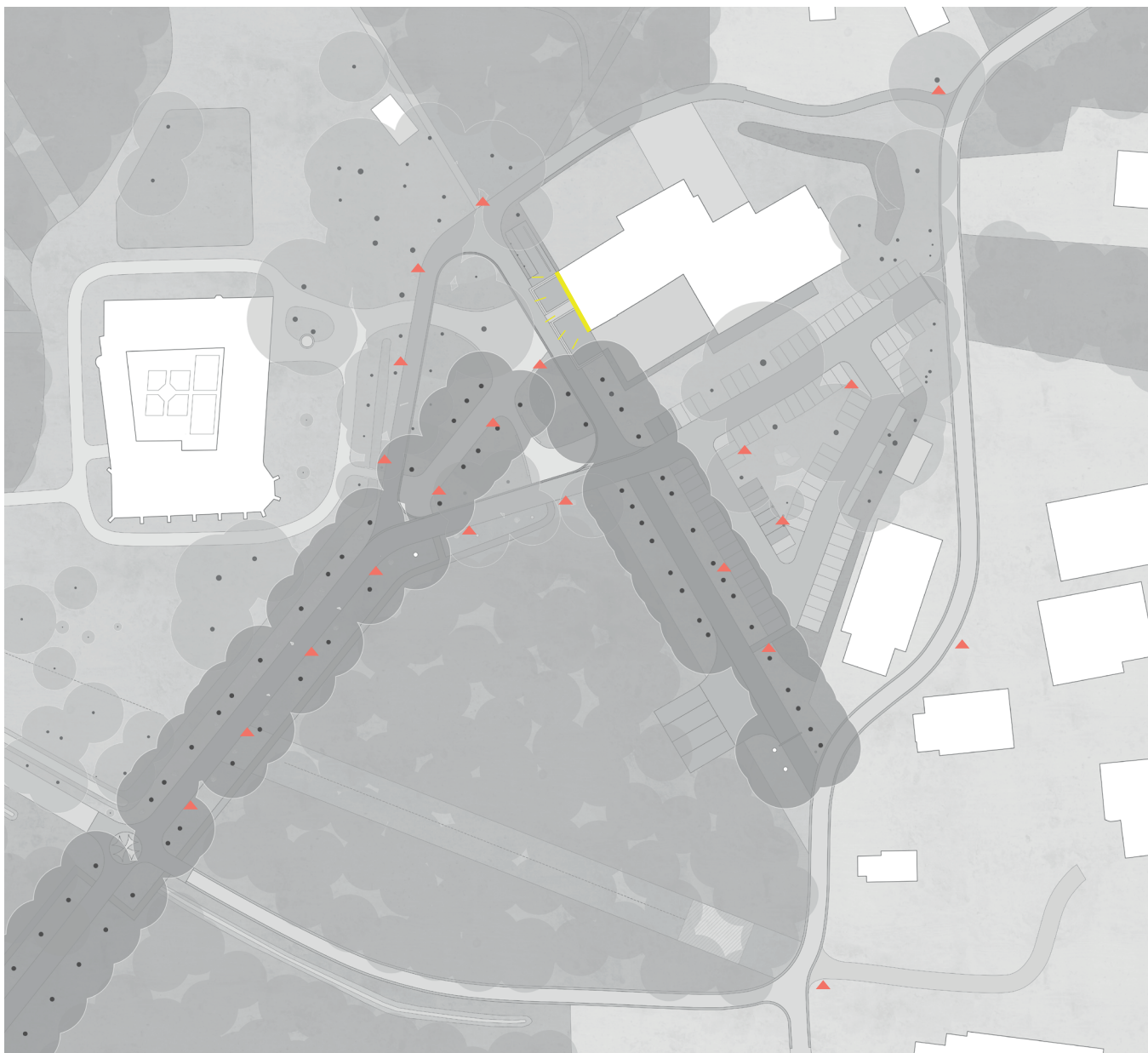
Een parallel project dat in de steigers staat betreft de omgevingskunst. Een mogelijk kunstwerk hierbij is een verwijzing naar de gracht (een lijnvormig kunstwerk) als een verwijzing naar het poortgebouw (een object). Ook in de omsloten kloostertuin is een mogelijkheid voor een kunstwerk. Hier zijn de ruimtelijke kaders nog niet van bekend.

WATER EN DUURZAAMHEID

Er wordt waar mogelijk direct afgewaterd in de berm en het gebruik van verharding is zo veel mogelijk beperkt. Waar nodig worden goten gecreëerd door middel van streklagen van gebakken klinkers of door middel van een lijngoot.

VERLICHTING

De opzet van de huidige verlichting blijft grofweg behouden. Wel worden er lichtmasten op de parkeerplaats toegevoegd en wordt er gebruik gemaakt van gerichte (zo schijnt deze niet ver het bos in) en vleermuisvriendelijke verlichting. Een suggestie betreft ook om de voorgevel van het Boschhuis aan te lichten vanaf de grond op vergelijkbare wijze zoals dit bij het klooster gebeurt.

4 mogelijkheden busparkeren

MOGELIJKHEID 1: HUIDIGE BEHOUDEN

- 4 busparkeerplekken
- geen mogelijkheid boscompensatie
- Geen mogelijkheid afmaken lindenlaan

**MOGELIJKHEID 2:
UITBREIDING PARKEERPLAATS
ACHTER BOSCHHUIS**

- 2 busparkeerplekken
- Ten koste van 7 parkeerplaatsen
- Ten koste van 4 bestaande bomen
- Mogelijkheid voor boscompensatie huidige busparkeerplaats
- Mogelijkheid voor afmaken lindenlaan

MOGELIJKHEID 3: ACHTER BOSCHHUIS

- 2 busparkeerplekken
- Ten koste van 2 bestaande bomen
- Mogelijkheid voor boscompensatie huidige busparkeerplaats
- Mogelijkheid voor afmaken lindenlaan

MOGELIJKHEID 4: PARKEREN OP LINDENLAAN

- Mogelijkheid parkeren 3 bussen in lindenlaan zelf (wandelaars en fietsers kunnen er aan één zijde langs)
- Deel lindenlaan vaak bezet met busparkeerplaatsen (op dat moment geen overruimte autoparkeren)
- Mogelijkheid voor boscompensatie huidige busparkeerplaats
- Mogelijkheid voor afmaken lindenlaan

Groen plein

GROEN PLEIN

Het groene plein wordt door een natuurstenen band omgeven en bestaat uit de bestaande bomen in combinatie met schaduwborders, paden in halfverharding en zitelementen die meedoen in het lijnenspel van de paden. Ook de banken bestaan uit natuurstenen elementen en worden afwisselend voorzien van houten rugleuningen.

Voorbeeld van een schaduwborder

Ook stinzen kunen onderdeel worden van het groene plein

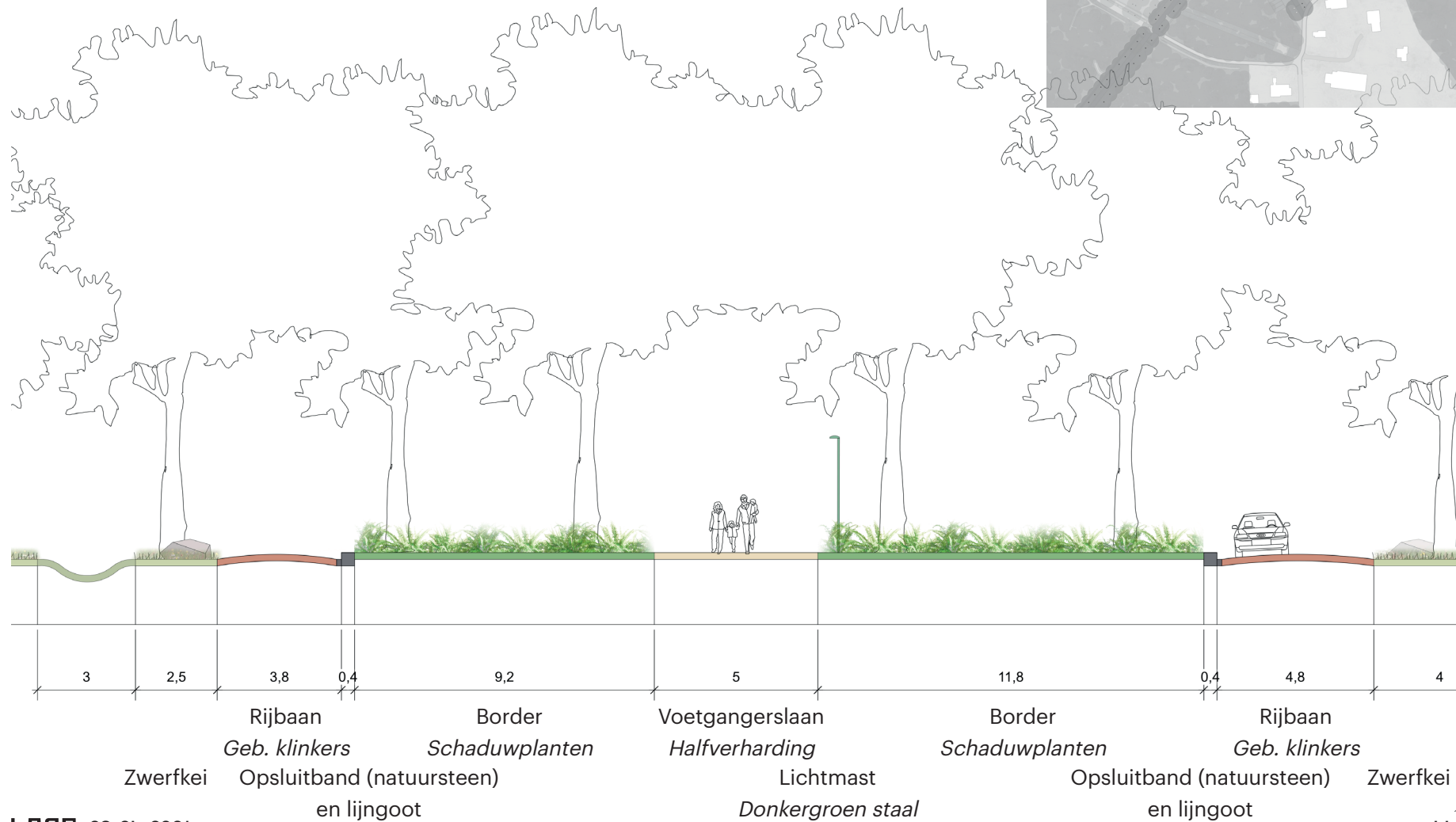
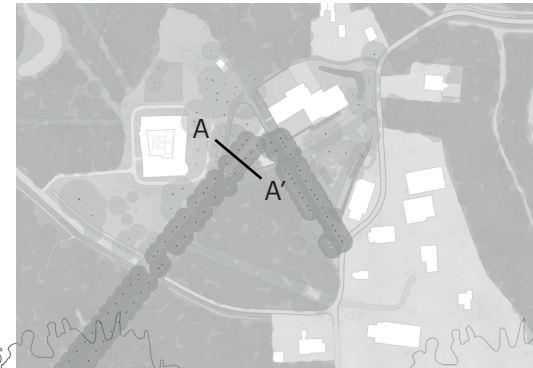

Een natuurstenen band om het groene plein

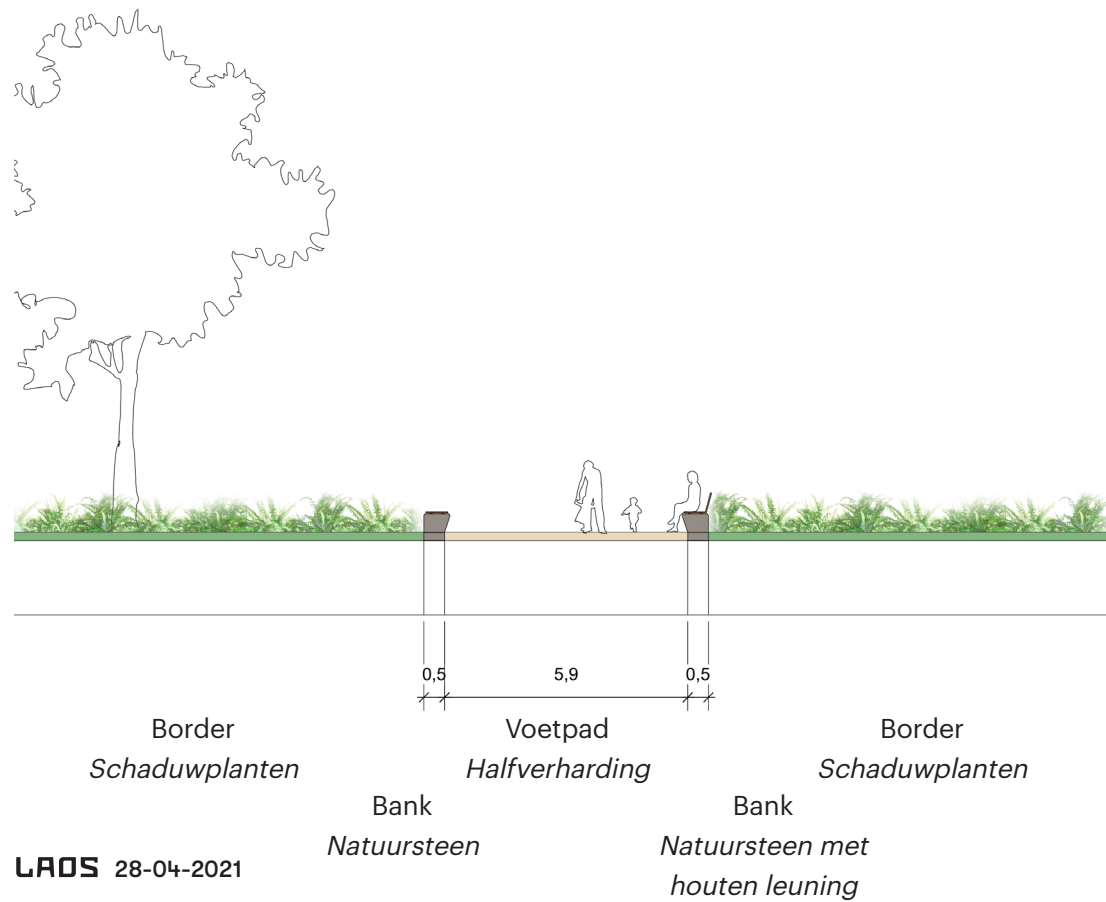

De natuurstenen zitelementen worden voorzien van houten rugleuning elementen

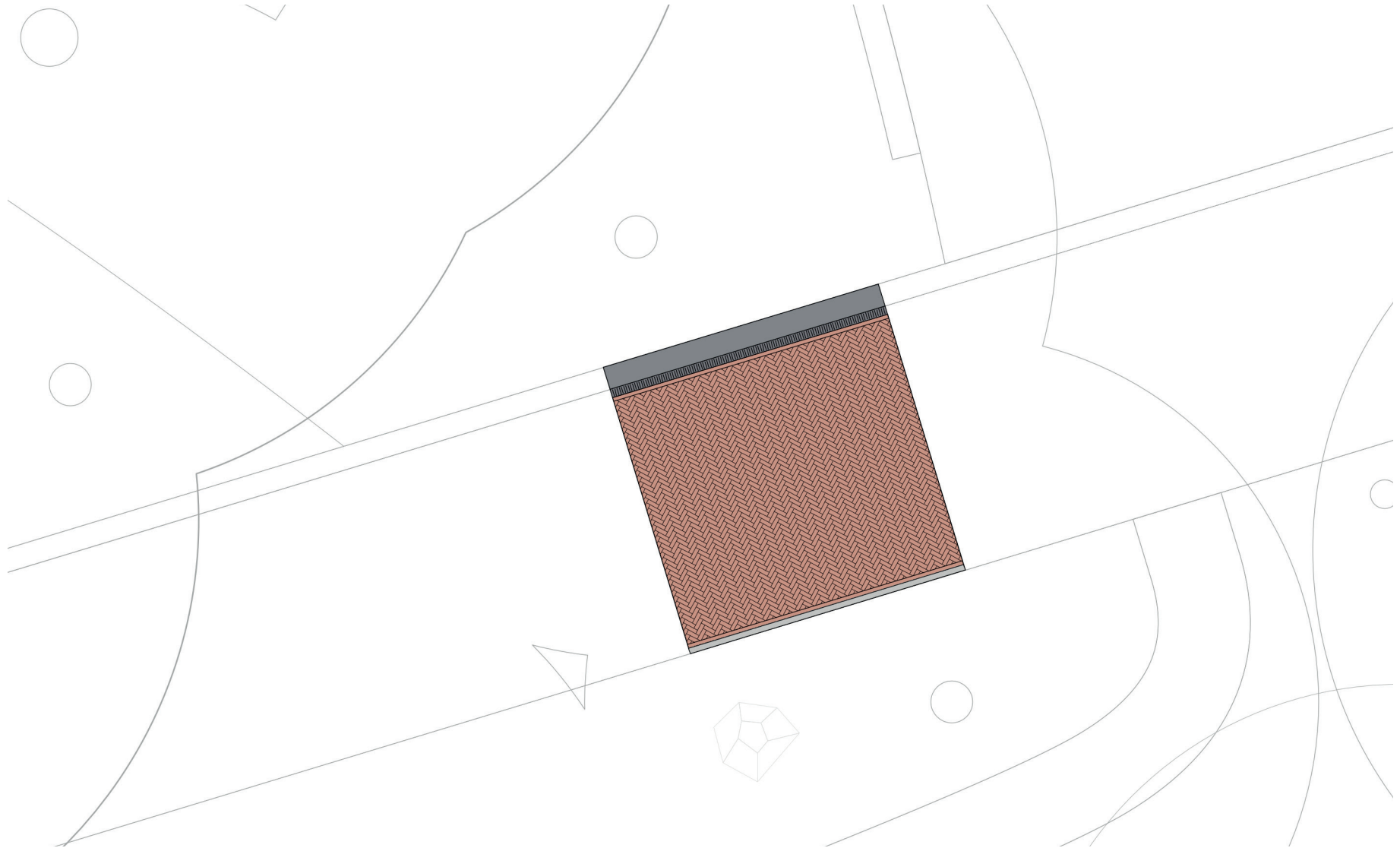
A-A'

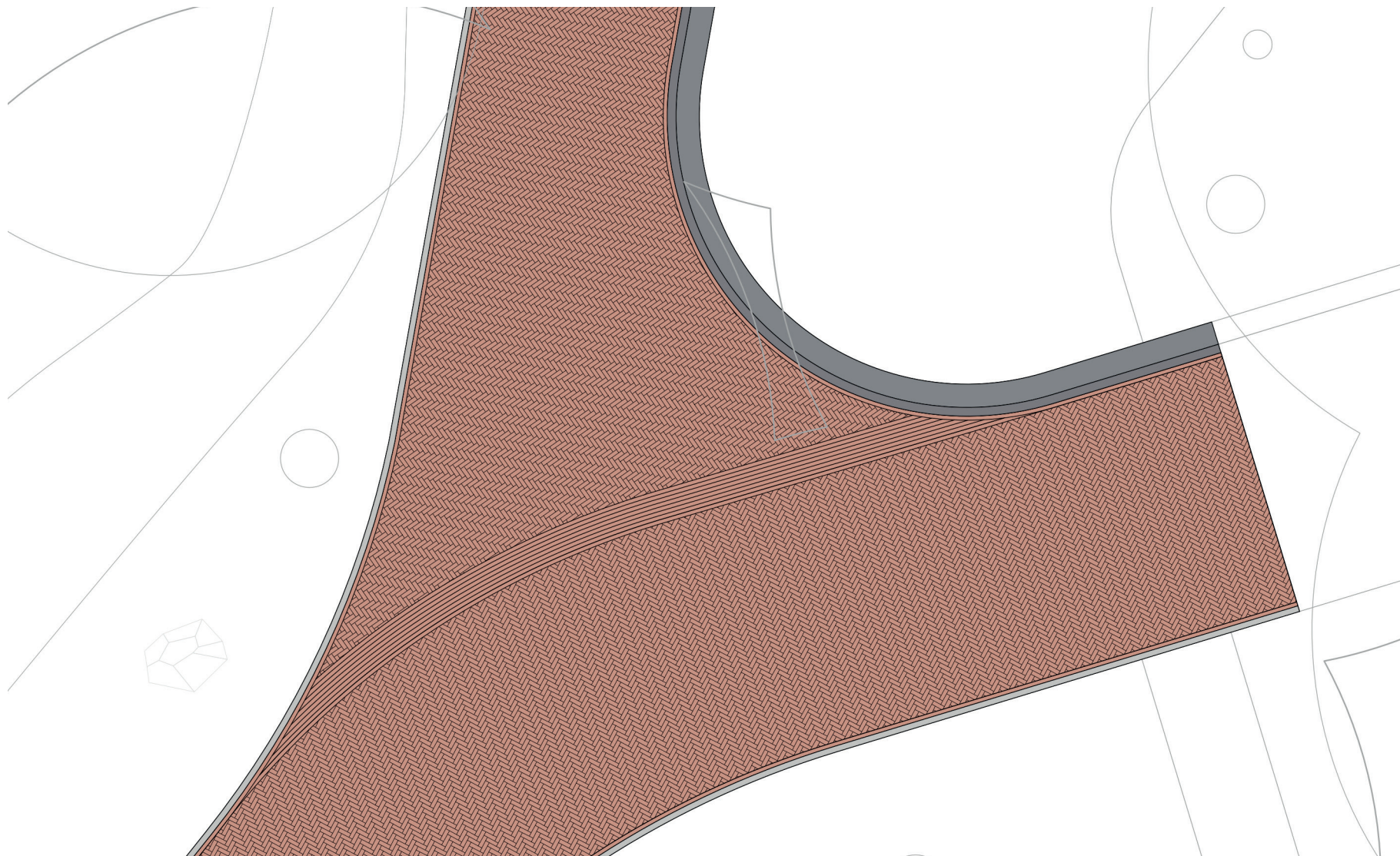
B-B'

Detail - groen plein 1

Detail - groen plein 2

Parkeerplaats

PARKEERPLAATS

De parkeerplaats bestaat uit een heldere opzet waarbij een rondje gereden kan worden. De kaders voor deze opzet zijn grotendeels gevormd door de bestaande waardevolle bomen. Het aantal parkeerplaatsen blijft met 95 grofweg gelijk.

Bij uitwerking dient er goed gekeken te worden naar de nabijheid van de verharding tot de bomen. Zeker waar deze nu niet aanwezig is. Dit in combinatie met het bekijken per boom van de groeiplaats en de behoeften voor een gezonde toekomst.

Door middel van de volwassen bomen en het extensief beheerde grasland ontstaat een groen beeld op de parkeerplaats

Gras wordt in gezaaid met kruidenrijk grasland en kan extensief worden beheerd

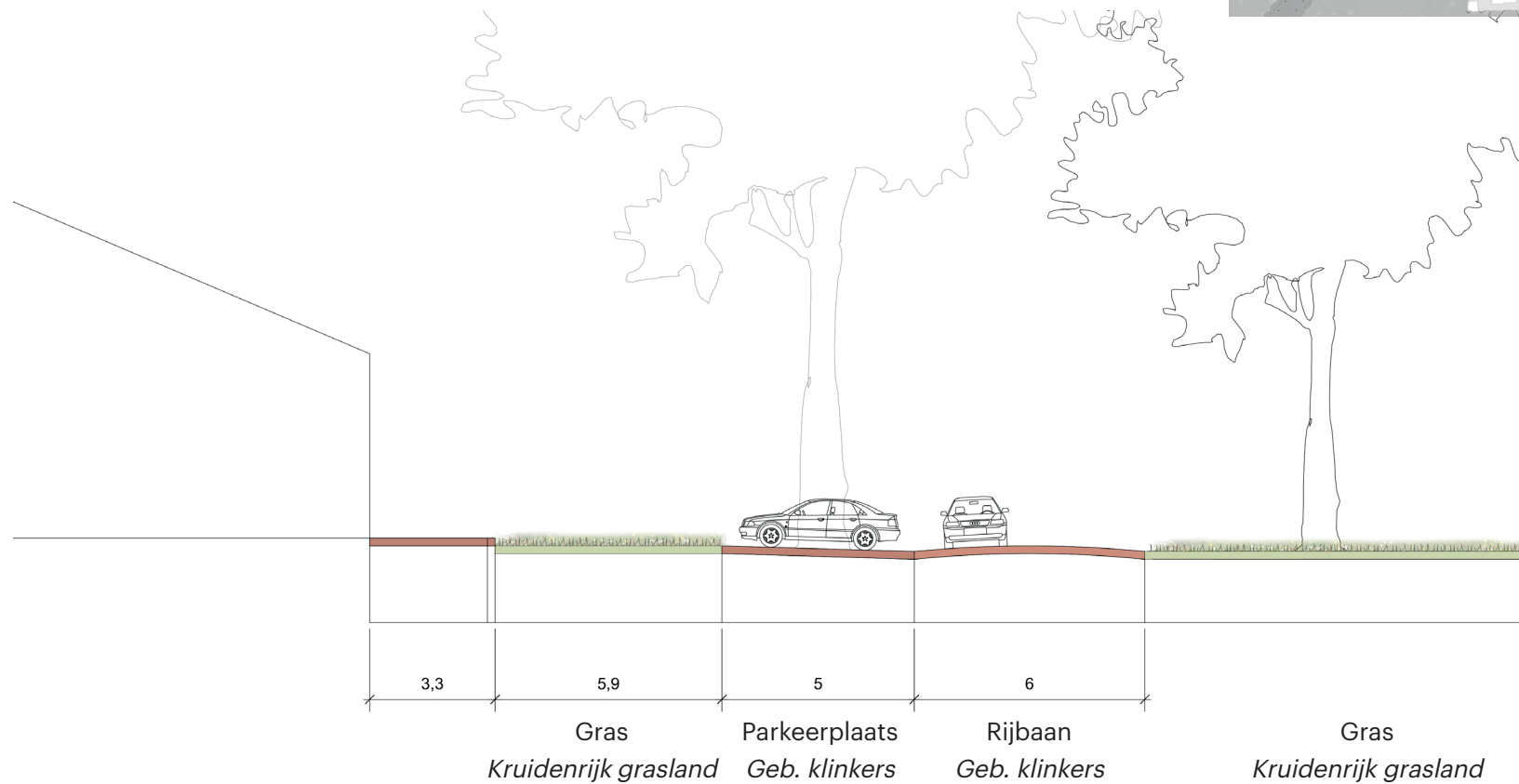
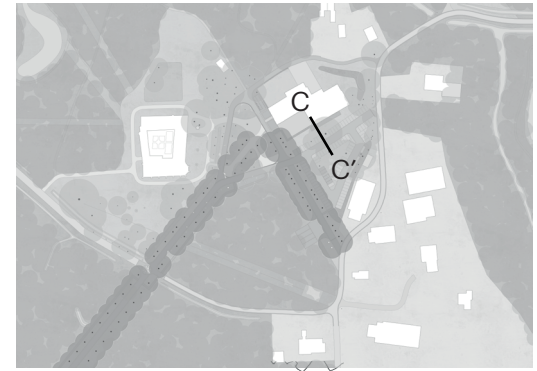

De bestaande waardevolle bomen op de parkeerplaats blijven behouden

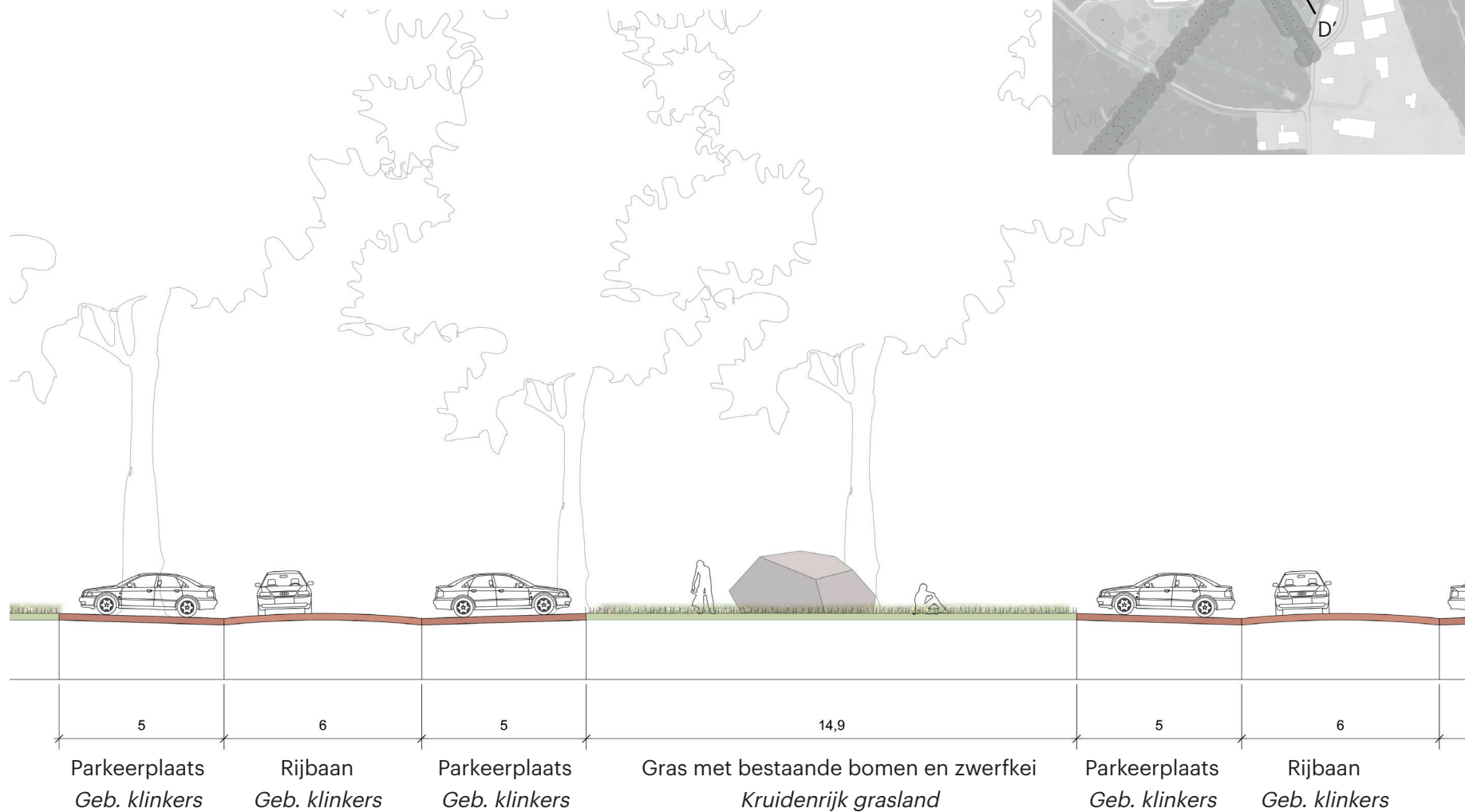
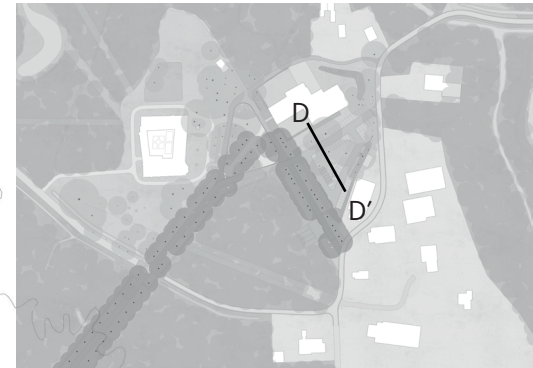

Aan de oostzijde vormt struweel, een mix van inheemse heesters, een buffer tussen de parkeerplaats en het woonkavel

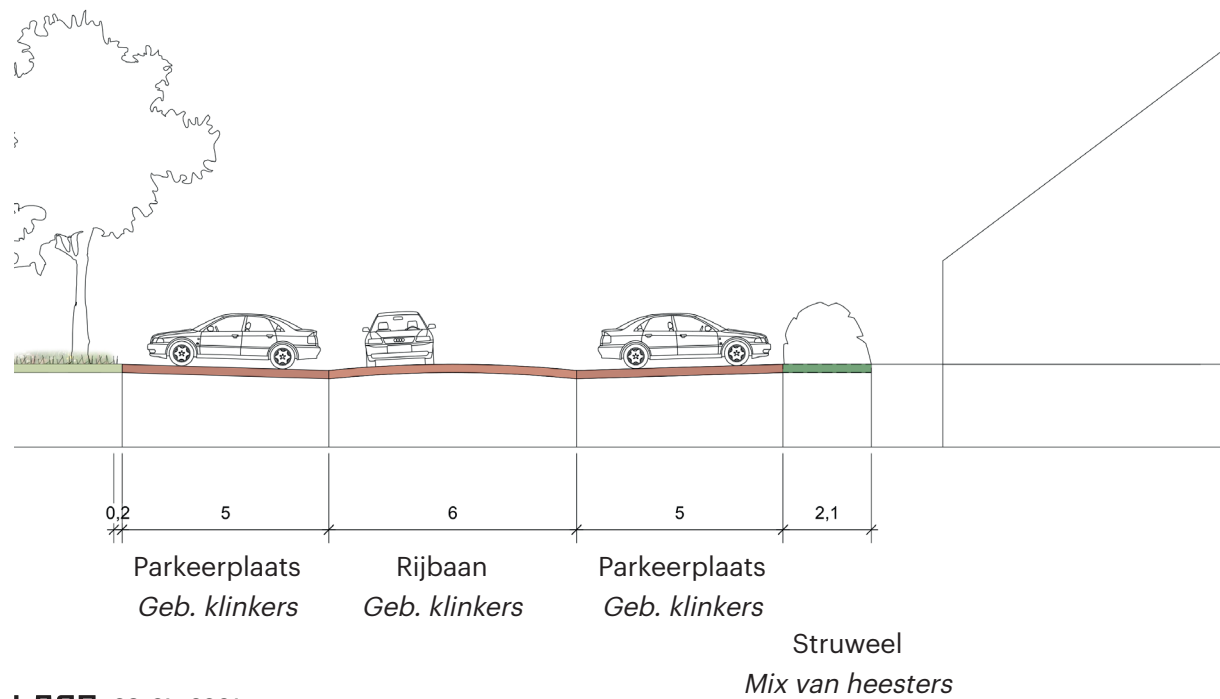
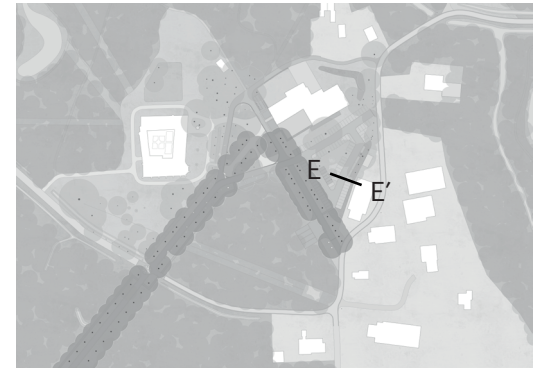
C-C'

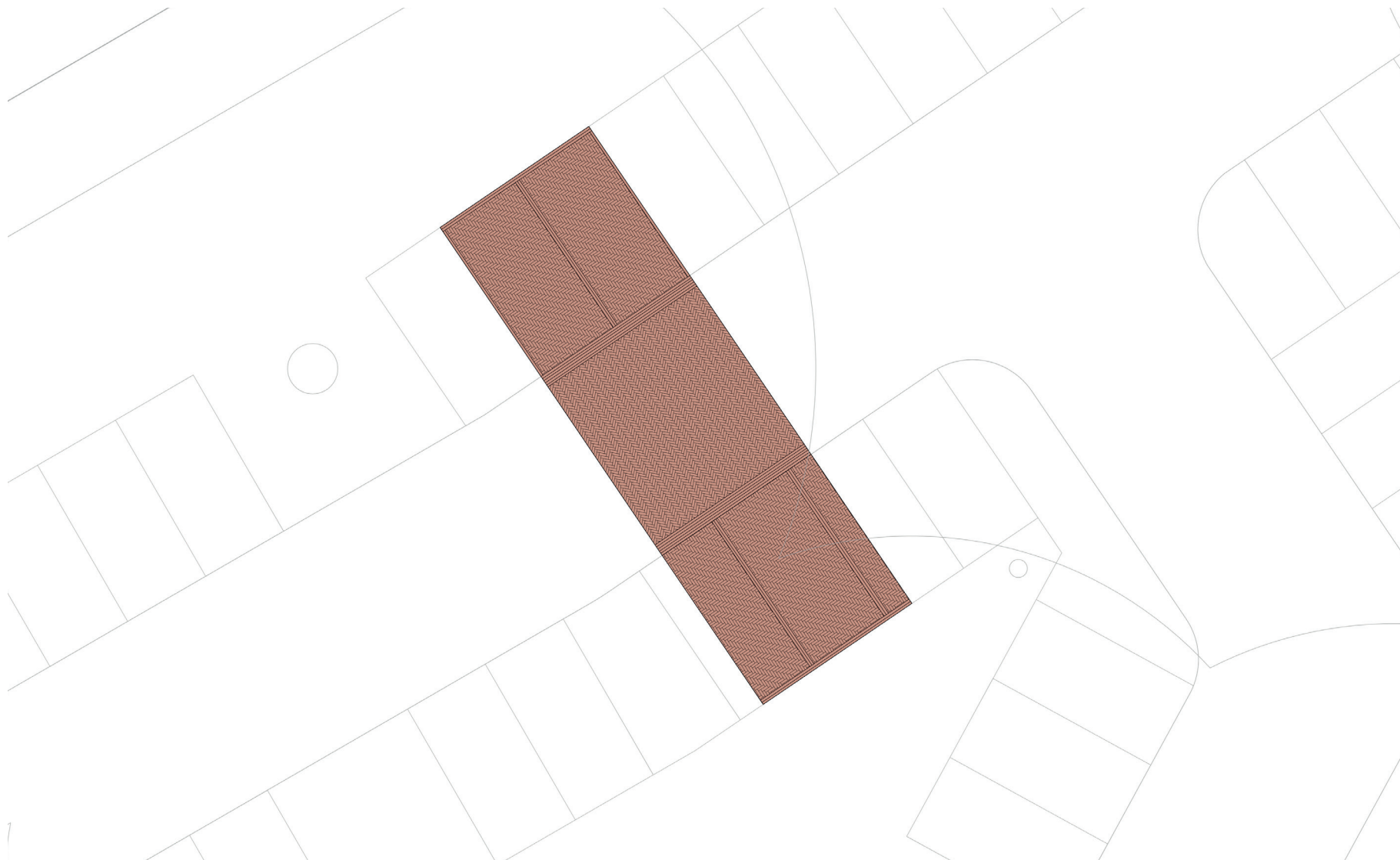
D-D'

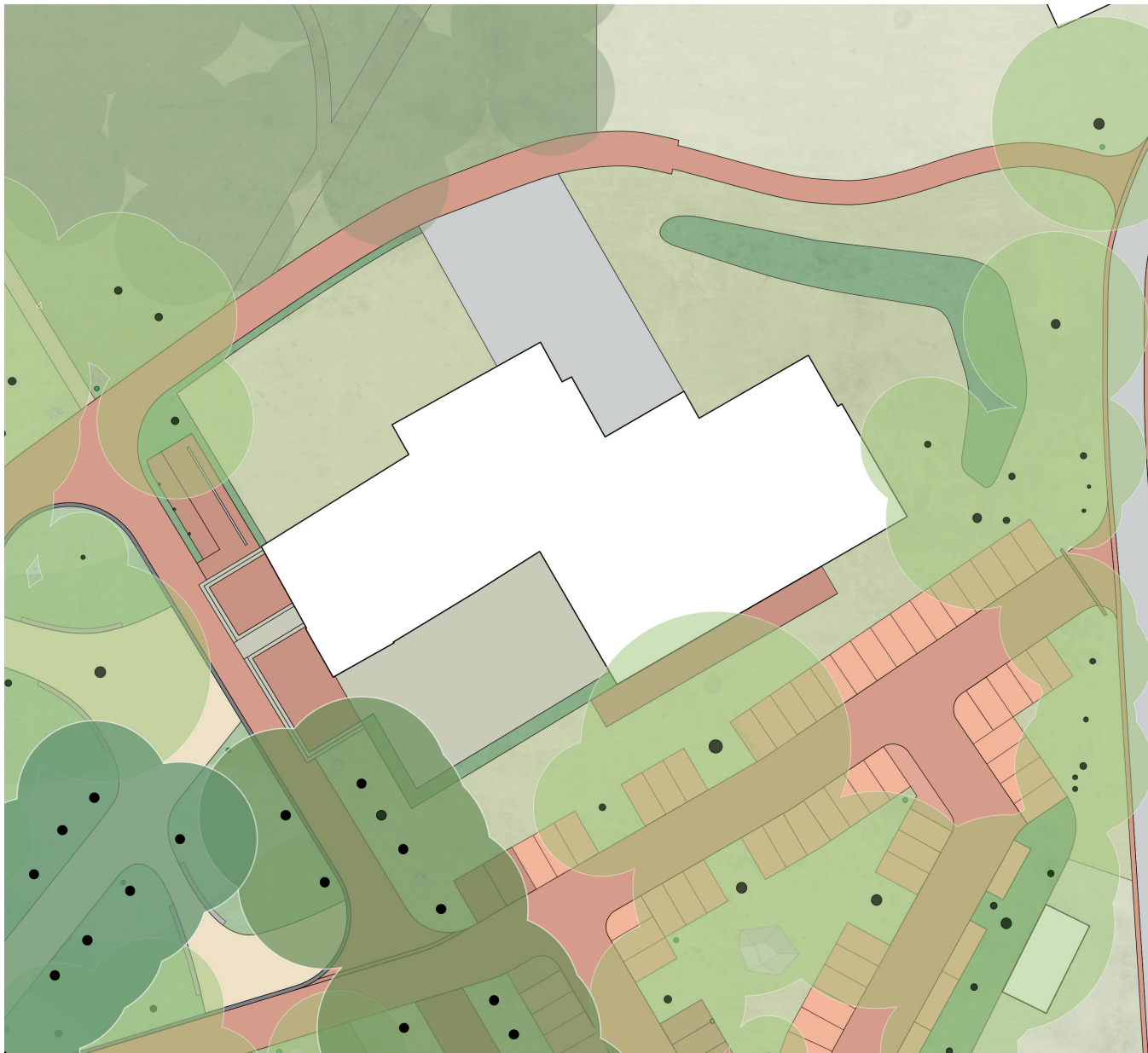
E-E'

Detail - parkeerplaats

Omgeving Boschhuis

OMGEVING BOSCHHUIS

Het Boschhuis vormt naast het klooster een belangrijke drager van het gebied. De opzet van de openbare ruimte zorgt ervoor dat de bevoorrading zowel aan de hoofdingang als aan de zij-ingang kan blijven plaatsvinden. De uitwerking van de terrassen en het fietsparkeren betreft een voorbeelduitwerking en dient in samenspraak met het Boschhuis te worden overwogen en uitgewerkt. Het terras aan de voorzijde blijft even diep en kan iets worden uitgebreid richting de zuidzijde. Het zijterras blijft even groot en wordt afgeschermd door een haag van ca. 1,80 meter hoog om de gewenste beslotenheid te waarborgen. Een suggestie voor de materialisering betreft een combinatie van gebakken materiaal met hoogwaardige betontegels (voorbeeld Schellevis). Zo wordt er een combinatie gemaakt tussen de ruimtelijke verbinding met de kloosterenclave én de praktische voordelen van betontegels.

Voorbeeld van een combinatie van gebakken klinkers met hoogwaarde betontegels (Schellevis)

Hoge haag zorgt in het geval van het zijterras voor beslotenheid

Uitbreiding van huidige wijze fietsenstalling racefietsen

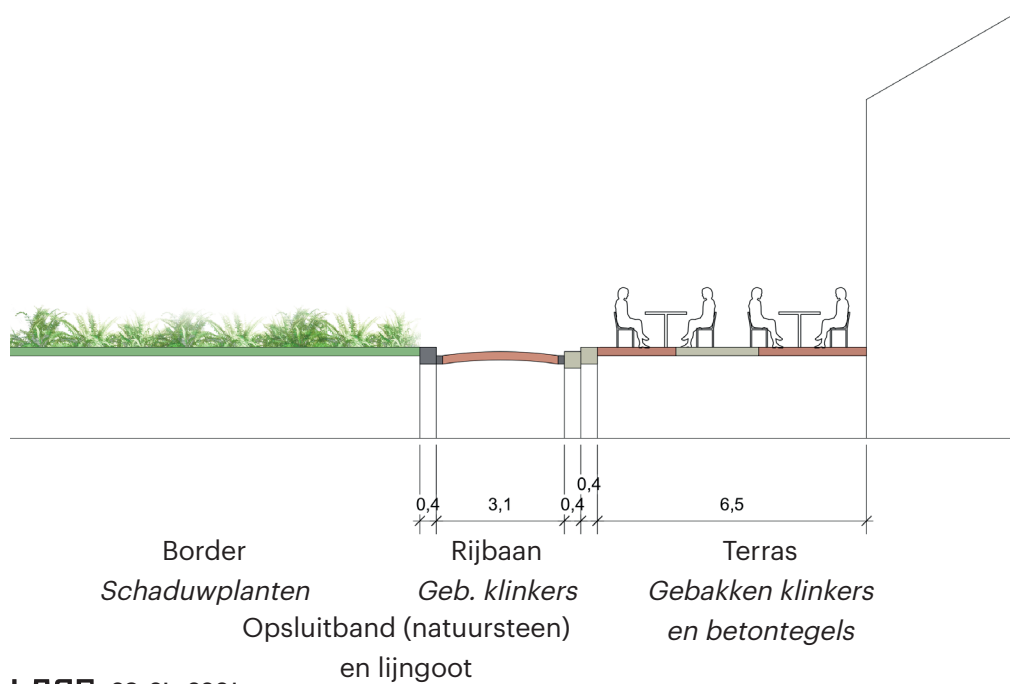
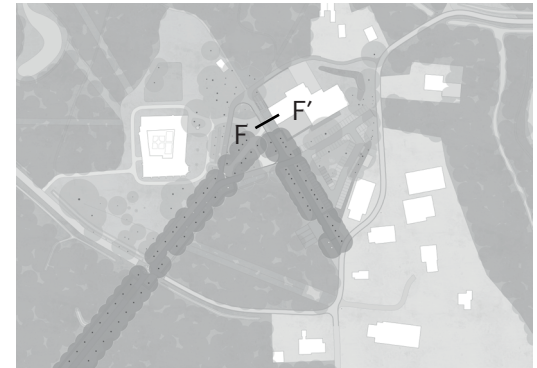
Suggestie: verrijdbare groenbakken geven een groene aanblik

Detail voor- en zijterras Boschhuis

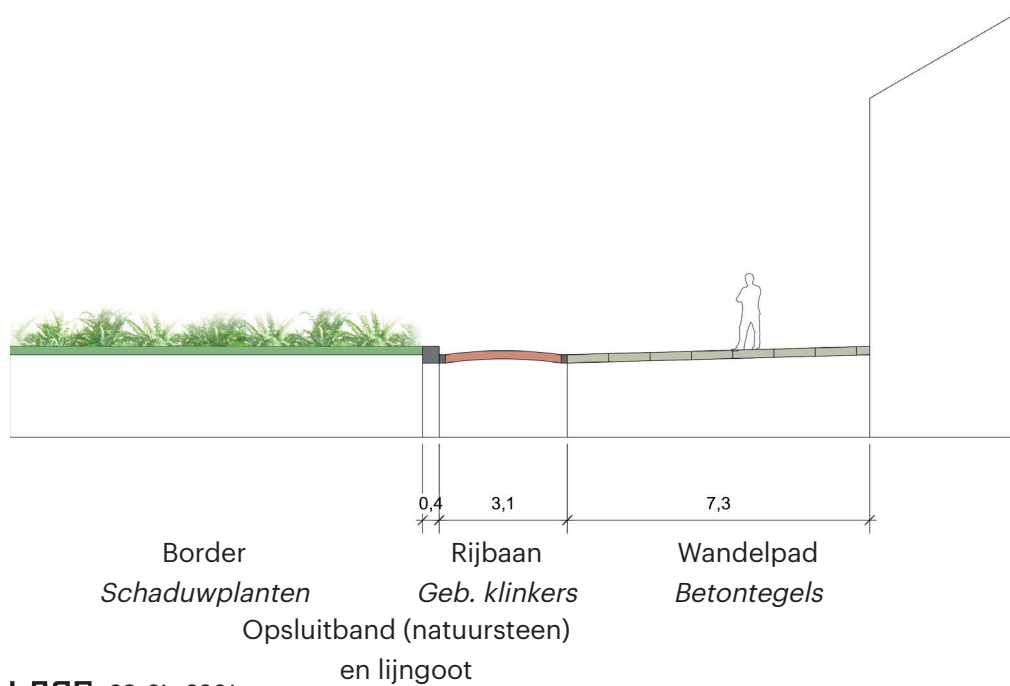

Voorbeelduitwerking / suggestie met een combinatie van grote Schellevis betontegels, gebakken klinkers (zoals in de omgeving toegepast) en verrijdbare plantenbakken om een groene aanblik te geven terwijl het zijterras praktisch schoon te maken en flexibel te gebruiken blijft. Bij gebruik van windschermen op het voorterras is de suggestie een zo transparant mogelijk windscherm te gebruiken.

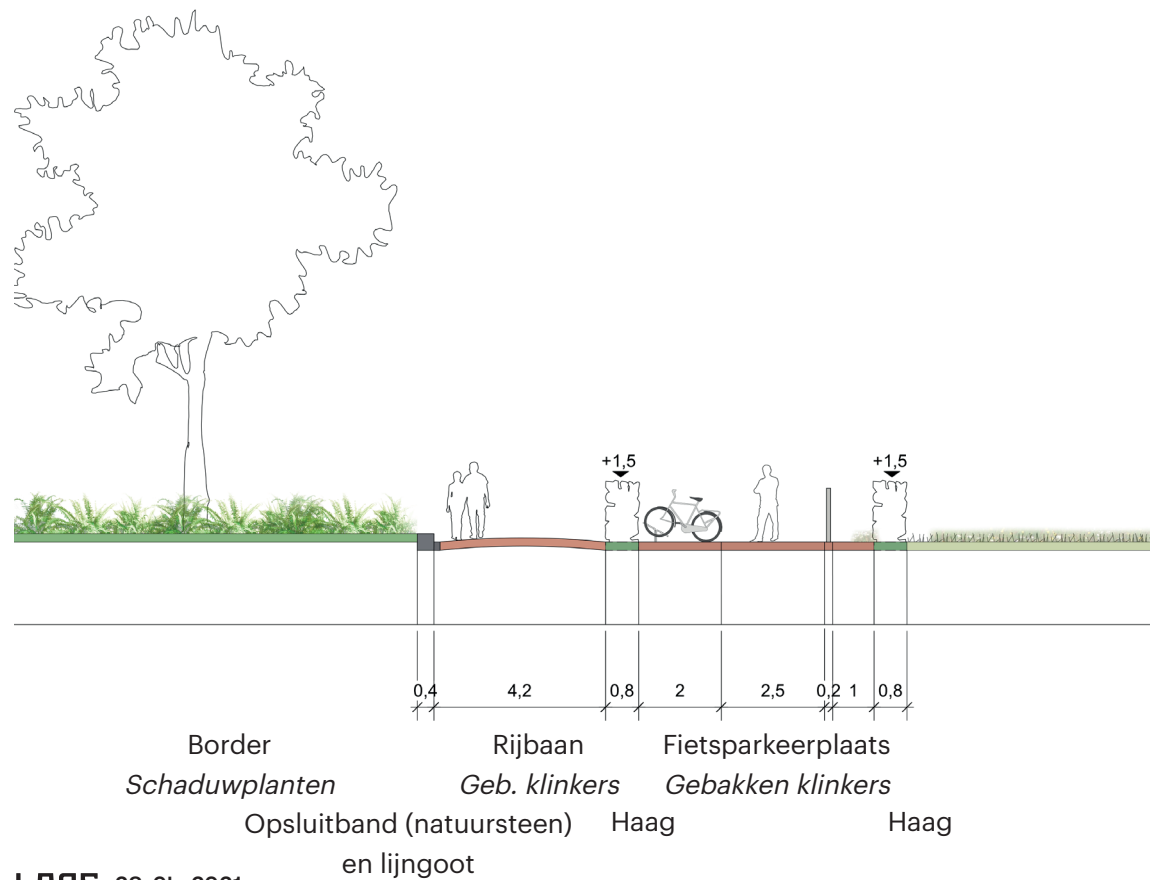
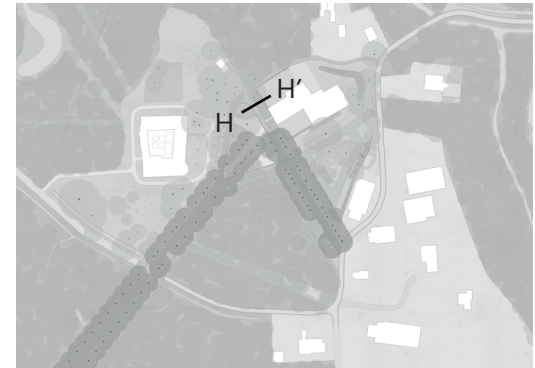
F-F'

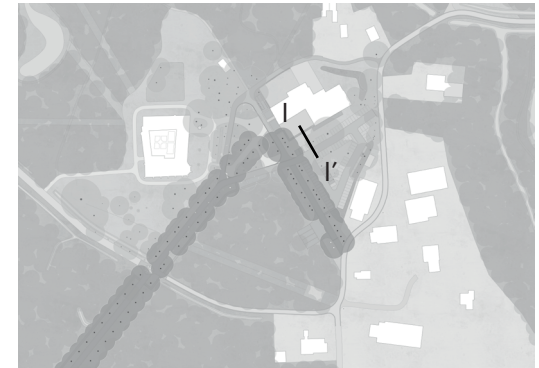
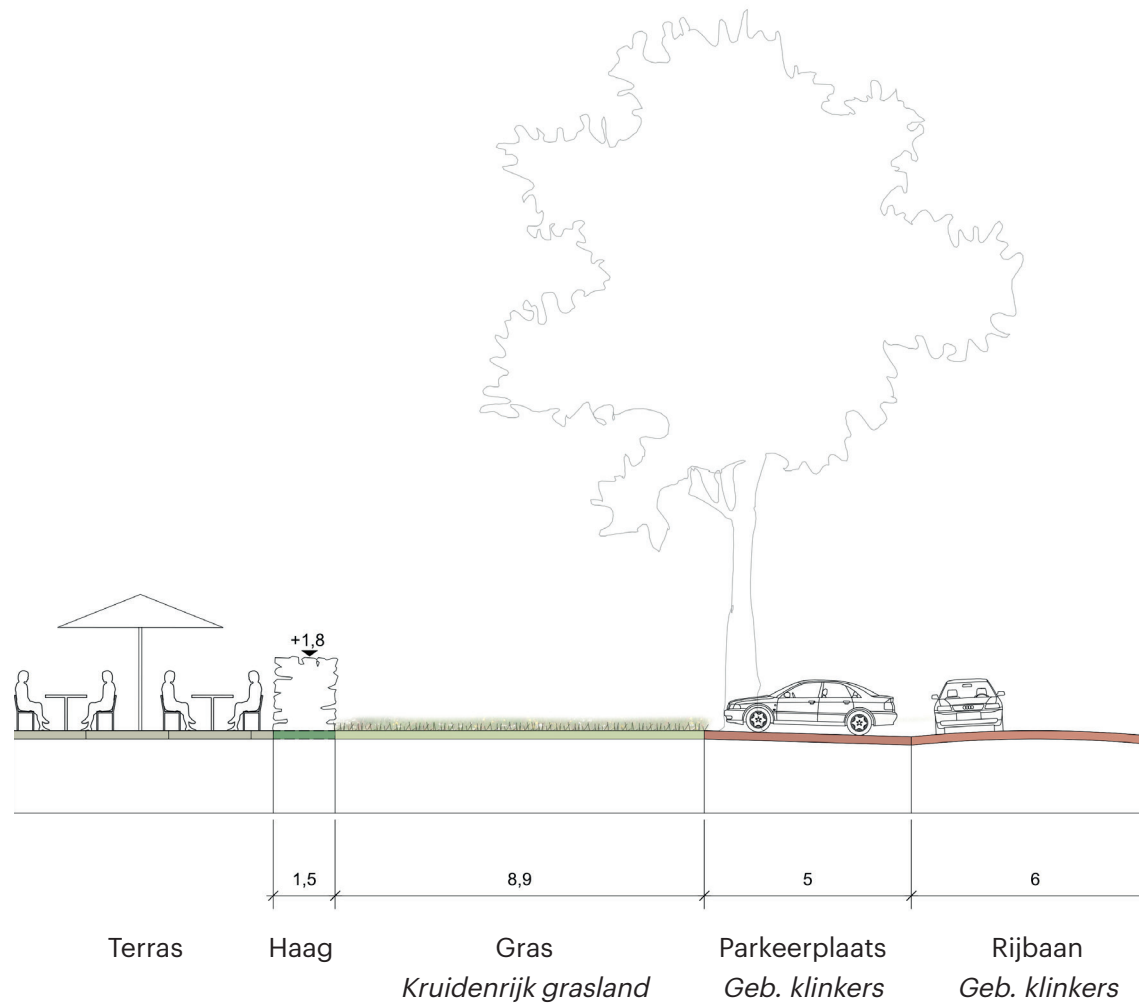
G-G'

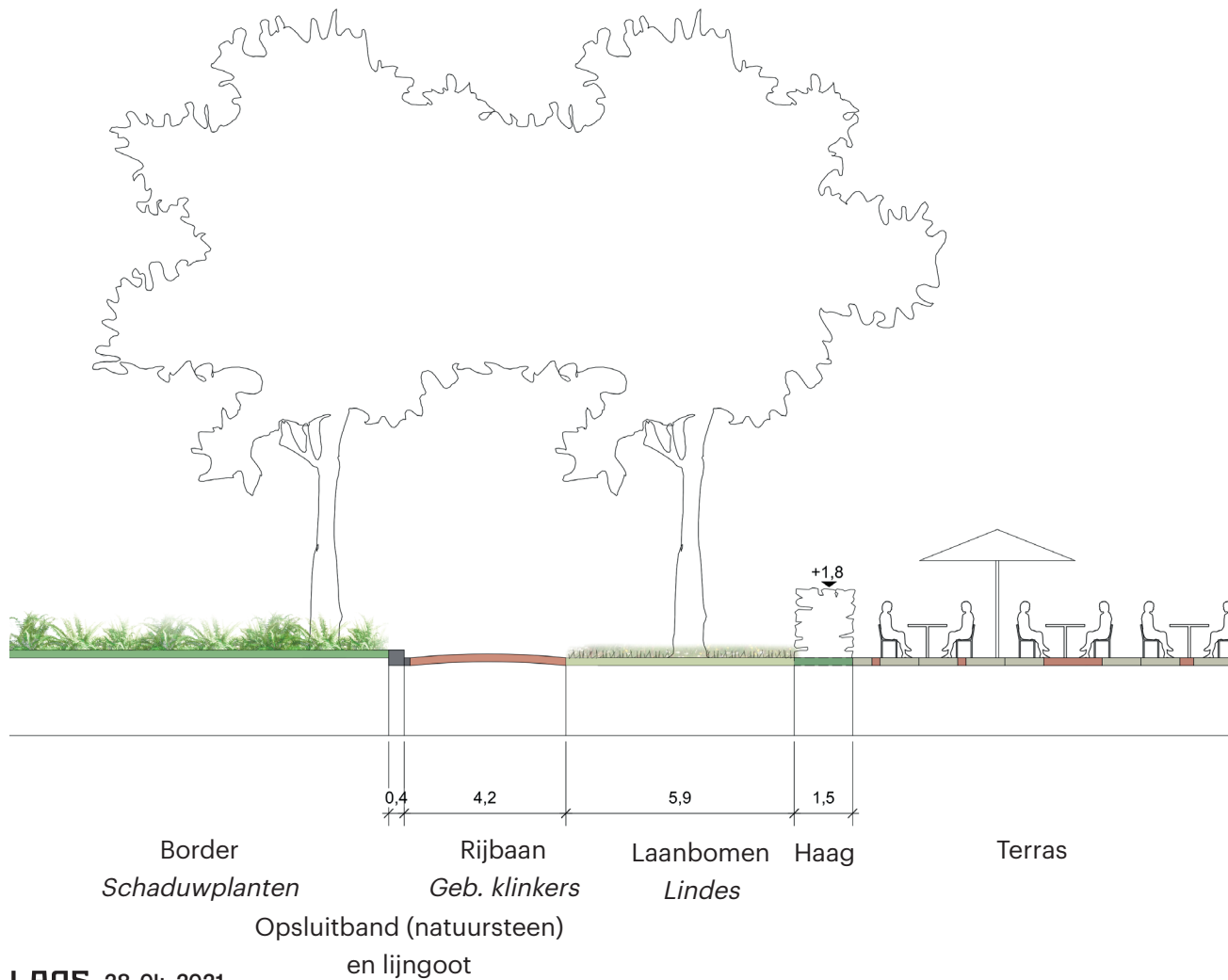
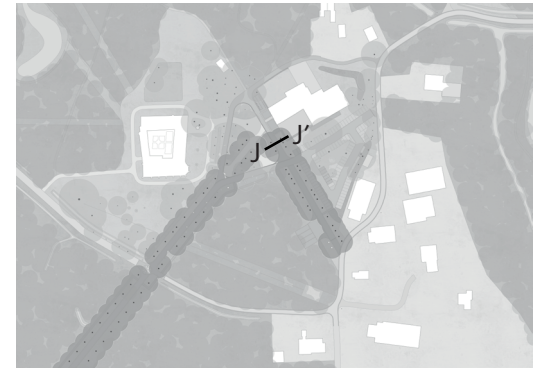
H-H'

I-I'

J-J'

Materialisering en objecten

De basis voor de rijbaan bestaat uit gebakken klinkers in keperverband

De parkeerplaatsen bestaan uit elleboogverband

De scheiding tussen de rijbaan en de parkeerplaatsen bestaat uit een streklaag

De Poortweg blijft asfalt maar wordt vormgegeven met streklagen van gebakken klinkers

De halfverharding bestaat uit stevig materiaal dat toch waterdoorlatend is (voorbeeld EcoDynamic)

De banden die het groen omsluiten bij het groene plein en bij de parkeerplaats bestaan uit natuursteen

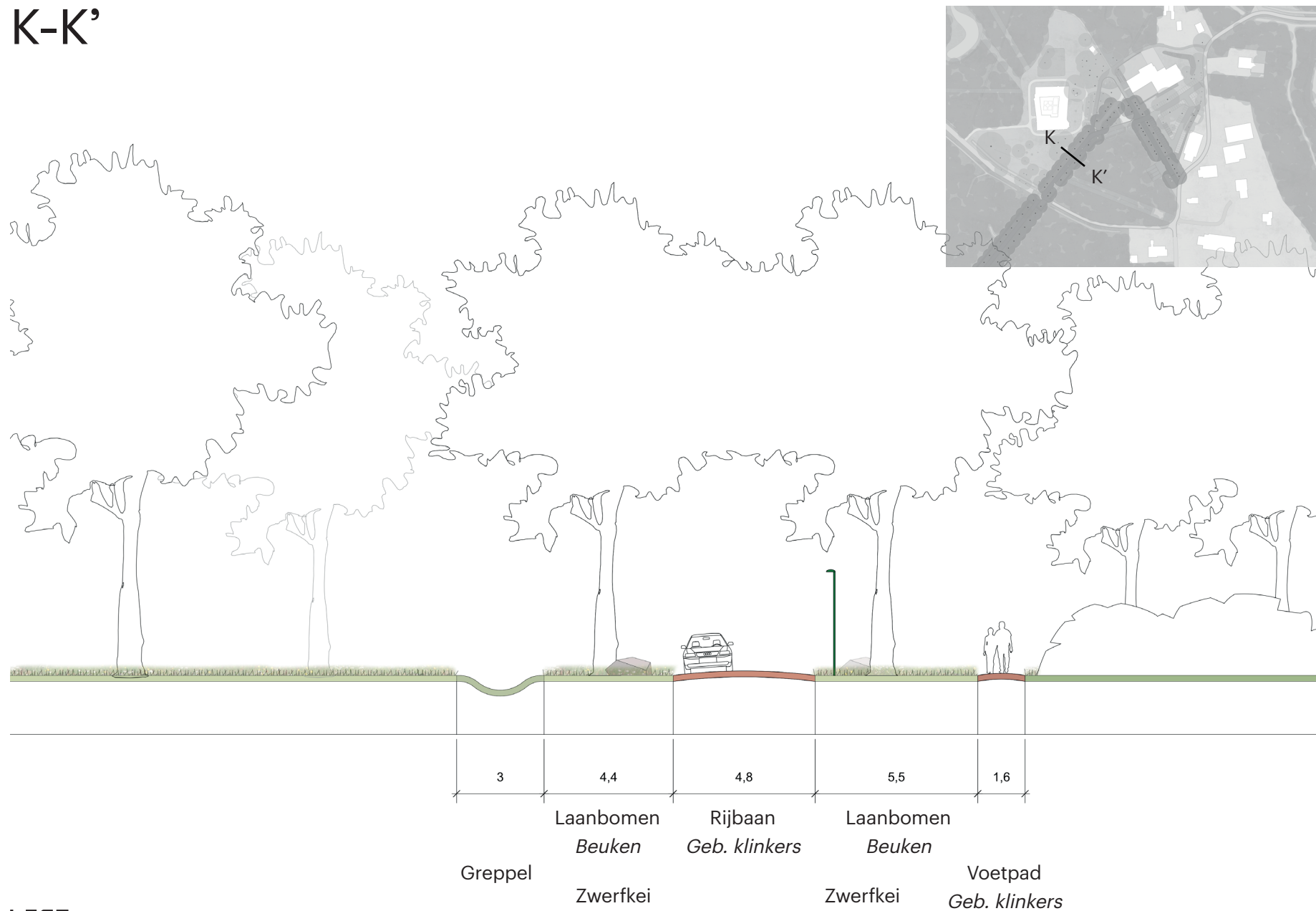

De begeleiding van de rijbaan en het voorkomen van parkeren in de berm wordt op plekken waar geen verhoogde band aanwezig is vormgegeven met zwerfkeien

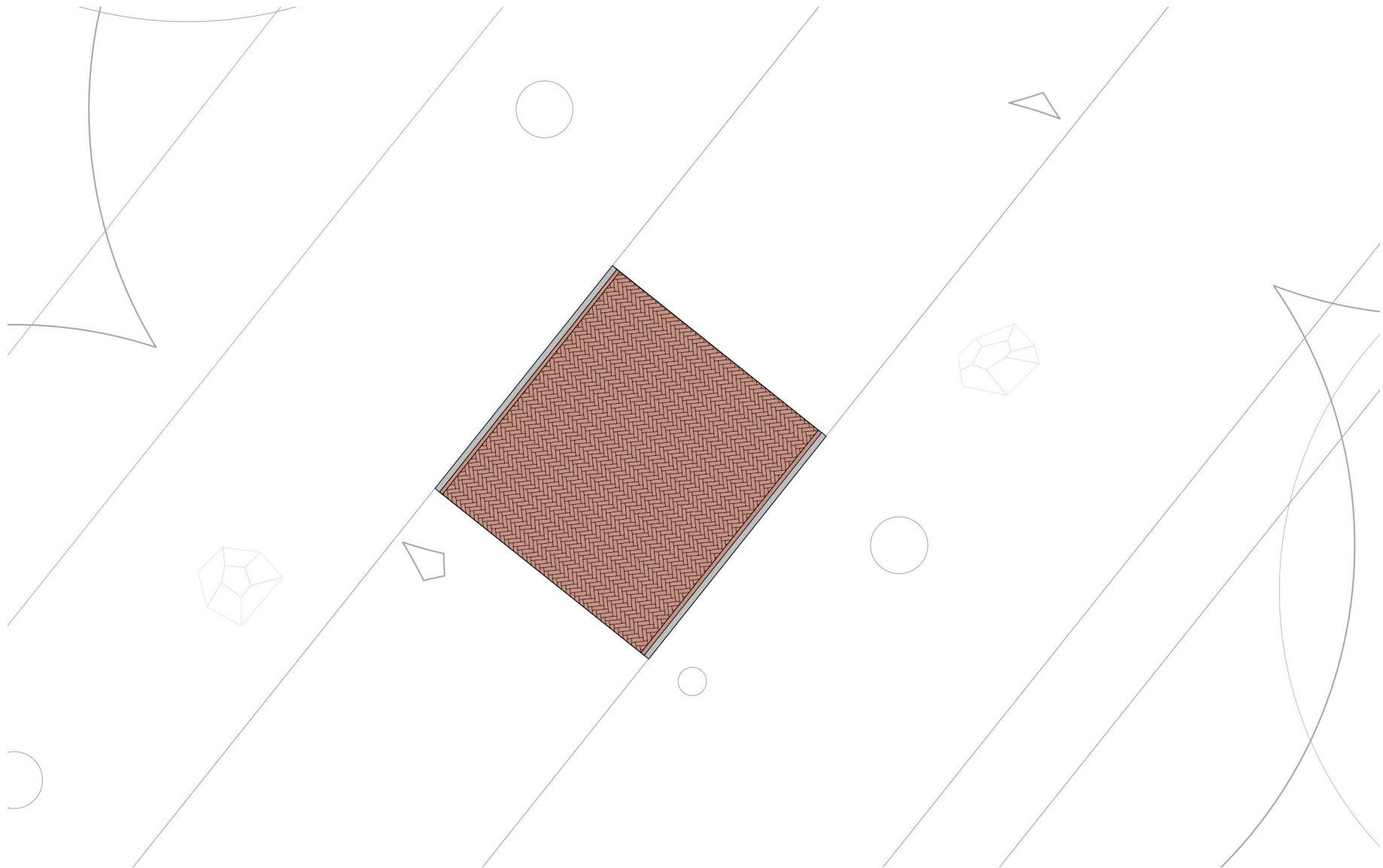

De lichtmasten zijn donkergroen (terughoudend) van kleur en geven gericht licht zodat lichtstralen niet ver het bos in schijnen, ook is er sprake van vleermuisvriendelijk licht

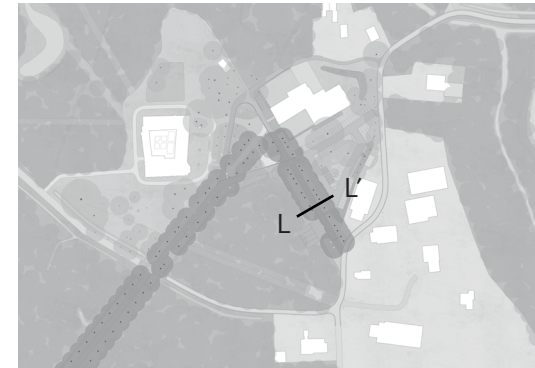
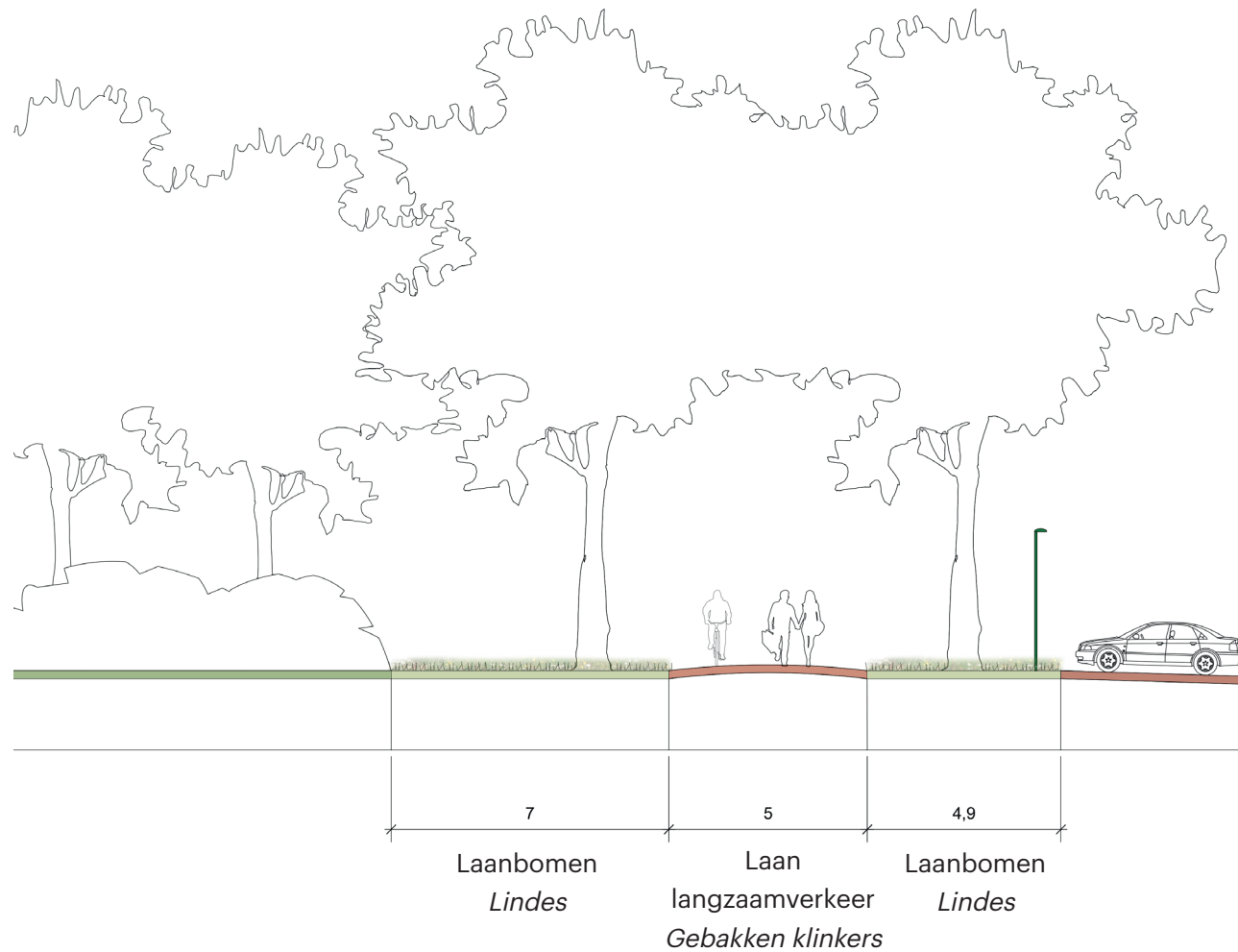
K-K'

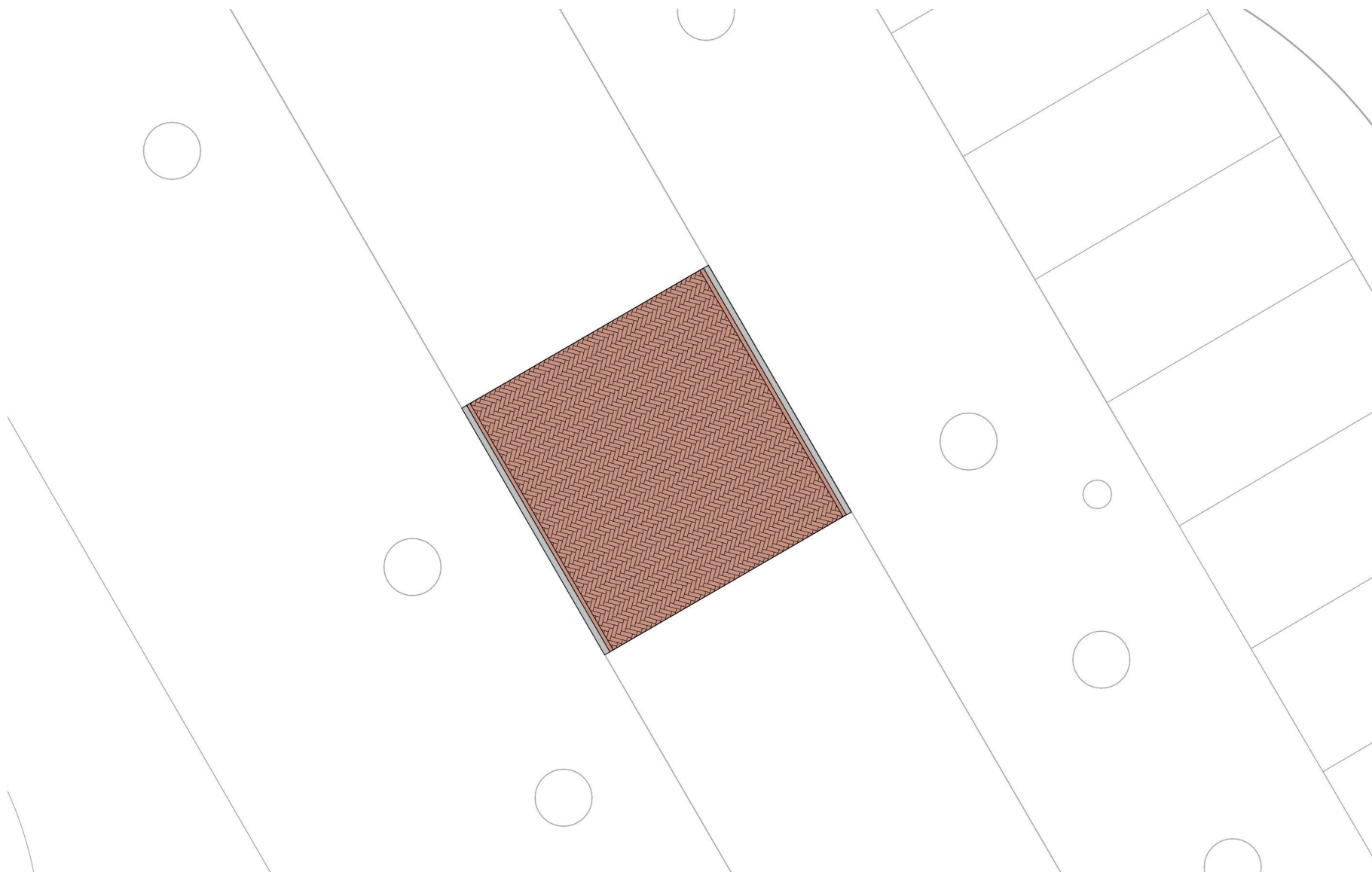
Detail - Boslaan

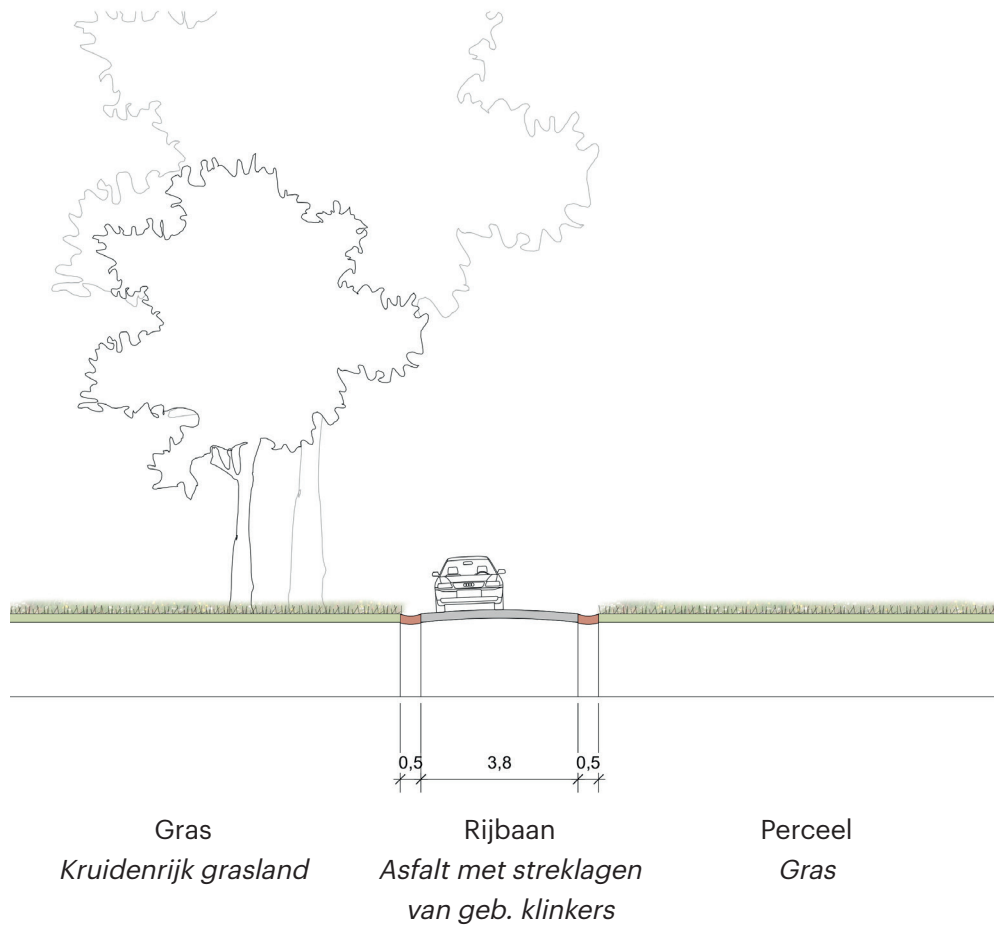
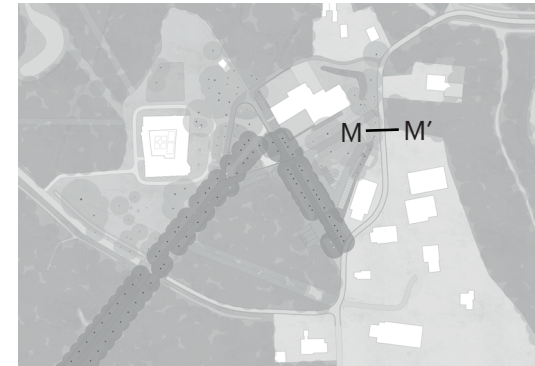
L-L'

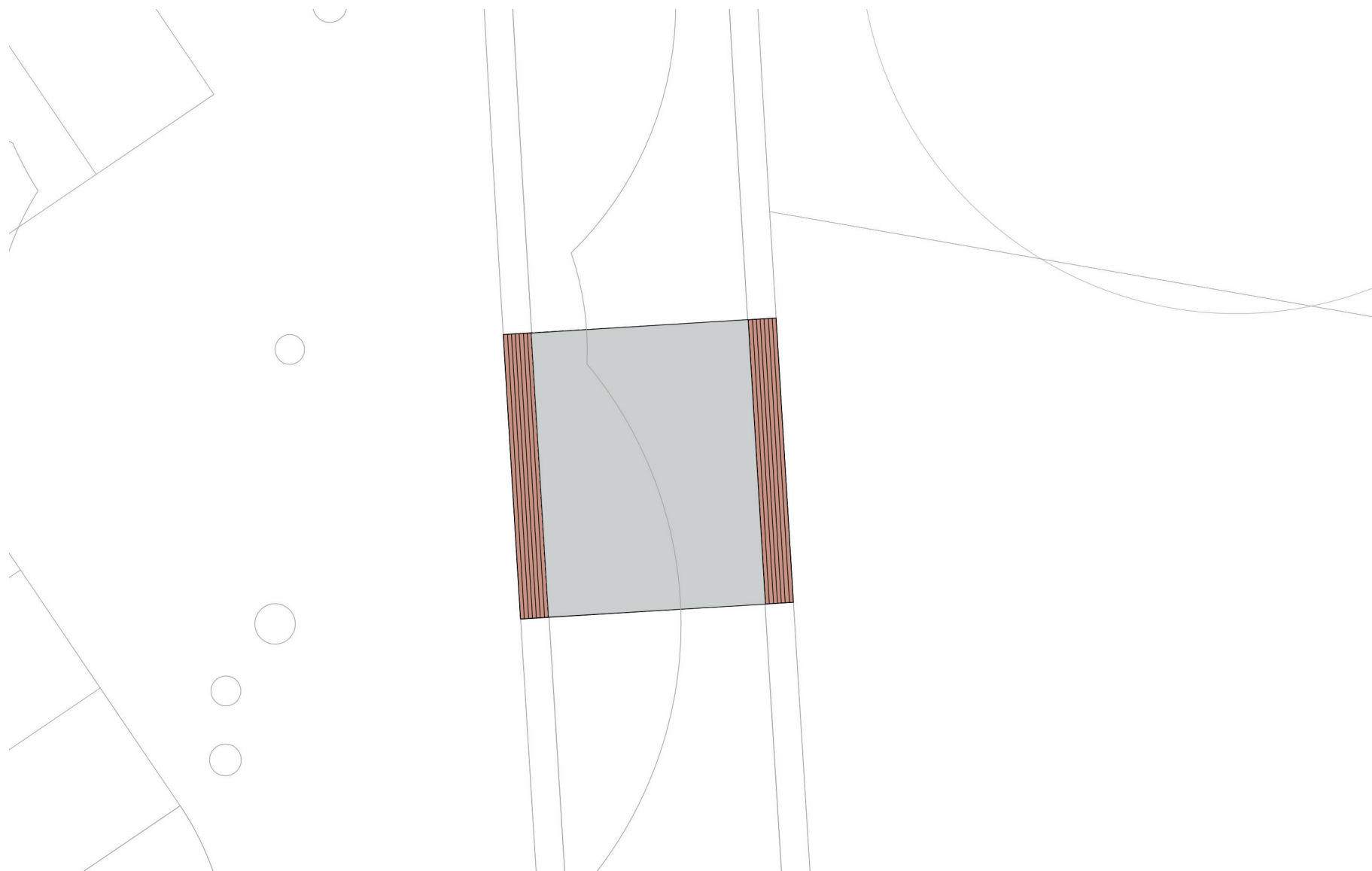
Detail - Lindenlaan

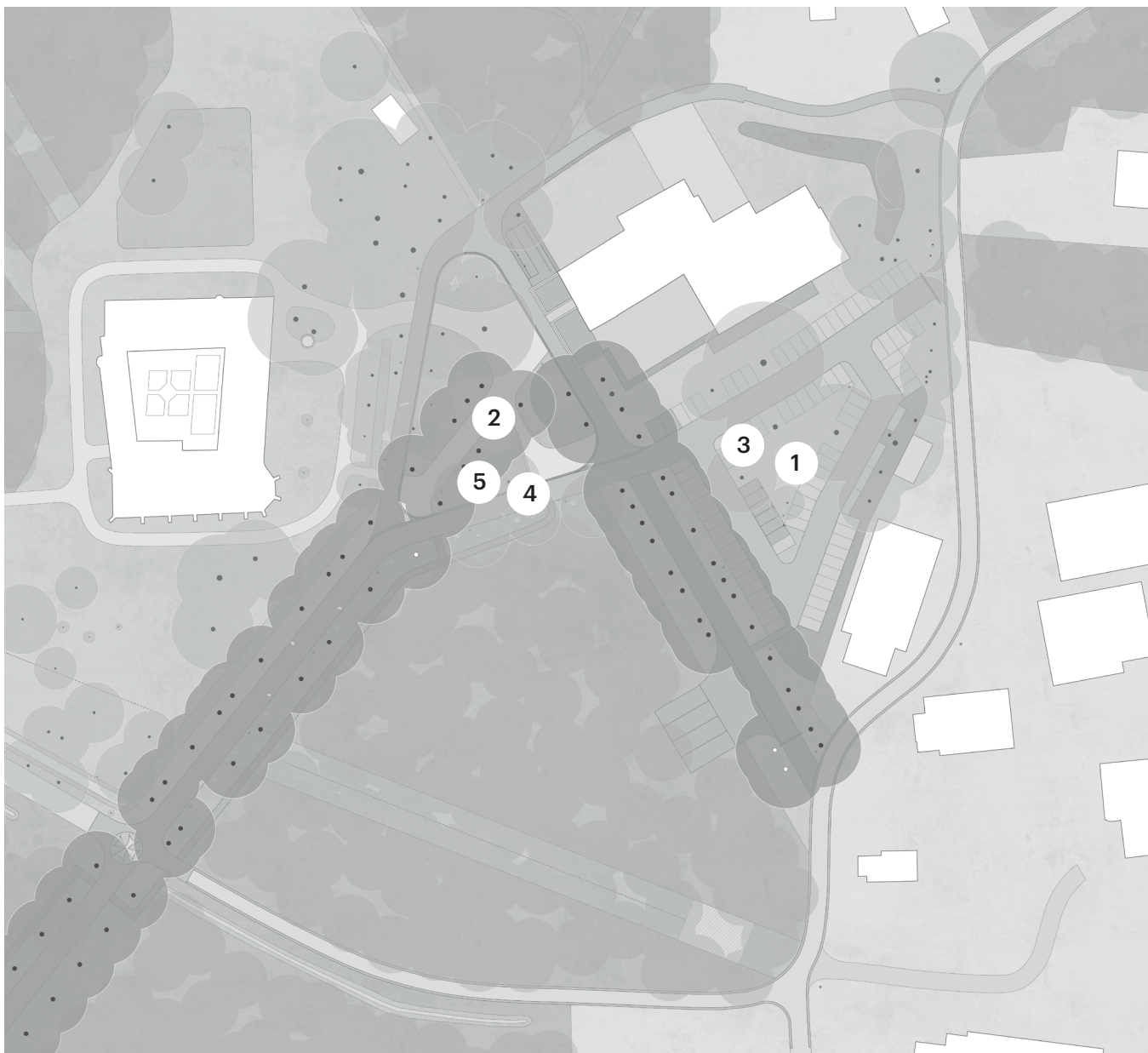
M-M'

Detail - Poortweg

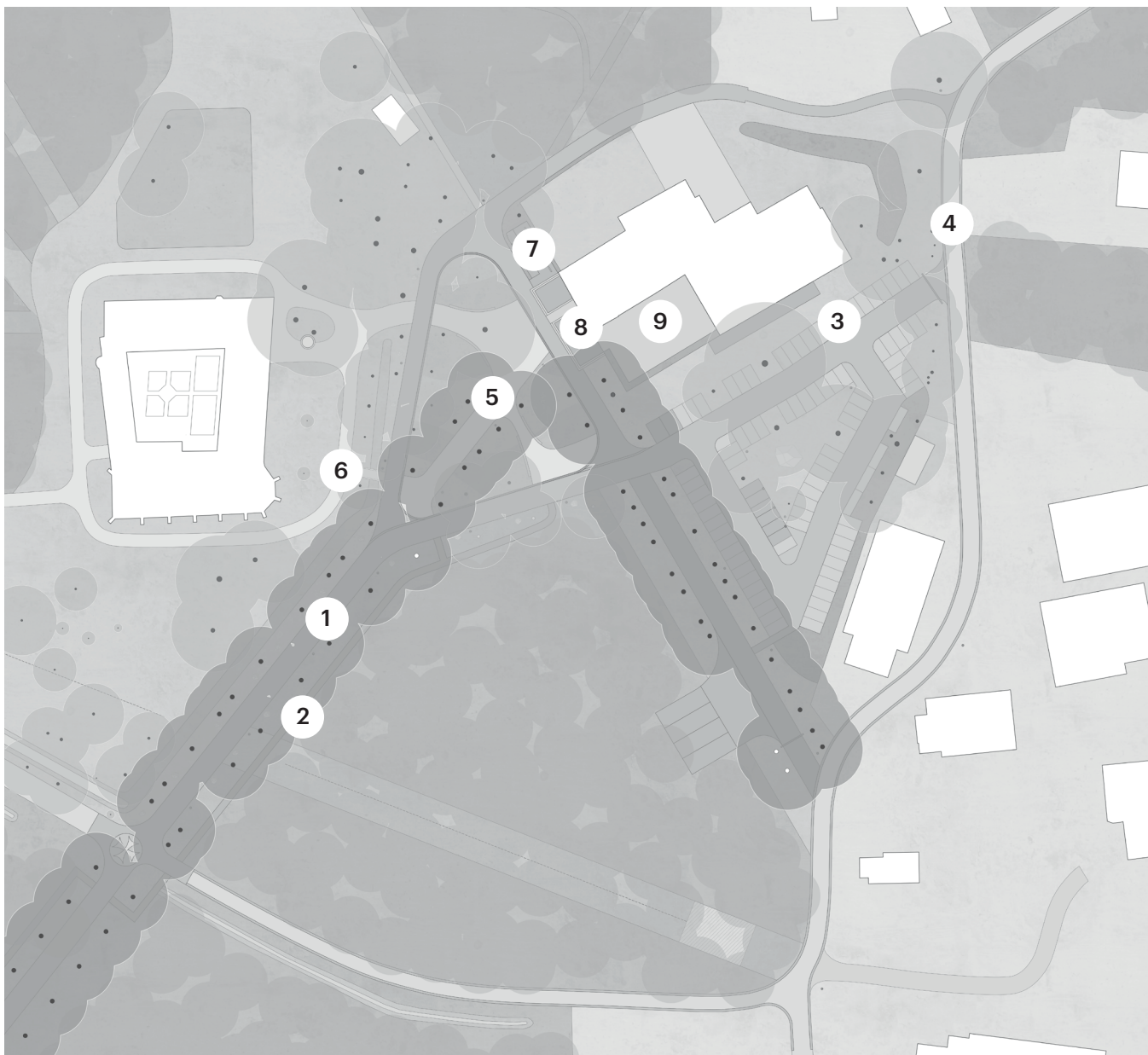

5. INGREPEN

VERWIJDEREN / OPRUIMEN / VERPLAATSEN

1. Parkeerplaats
2. Deel rijbanen
3. TOP opruimen en informatie
verplaatsen naar Spieker
4. Bomen i.v.m. profielverlegging
5. Indien nodig verplaatsen
brandweerput

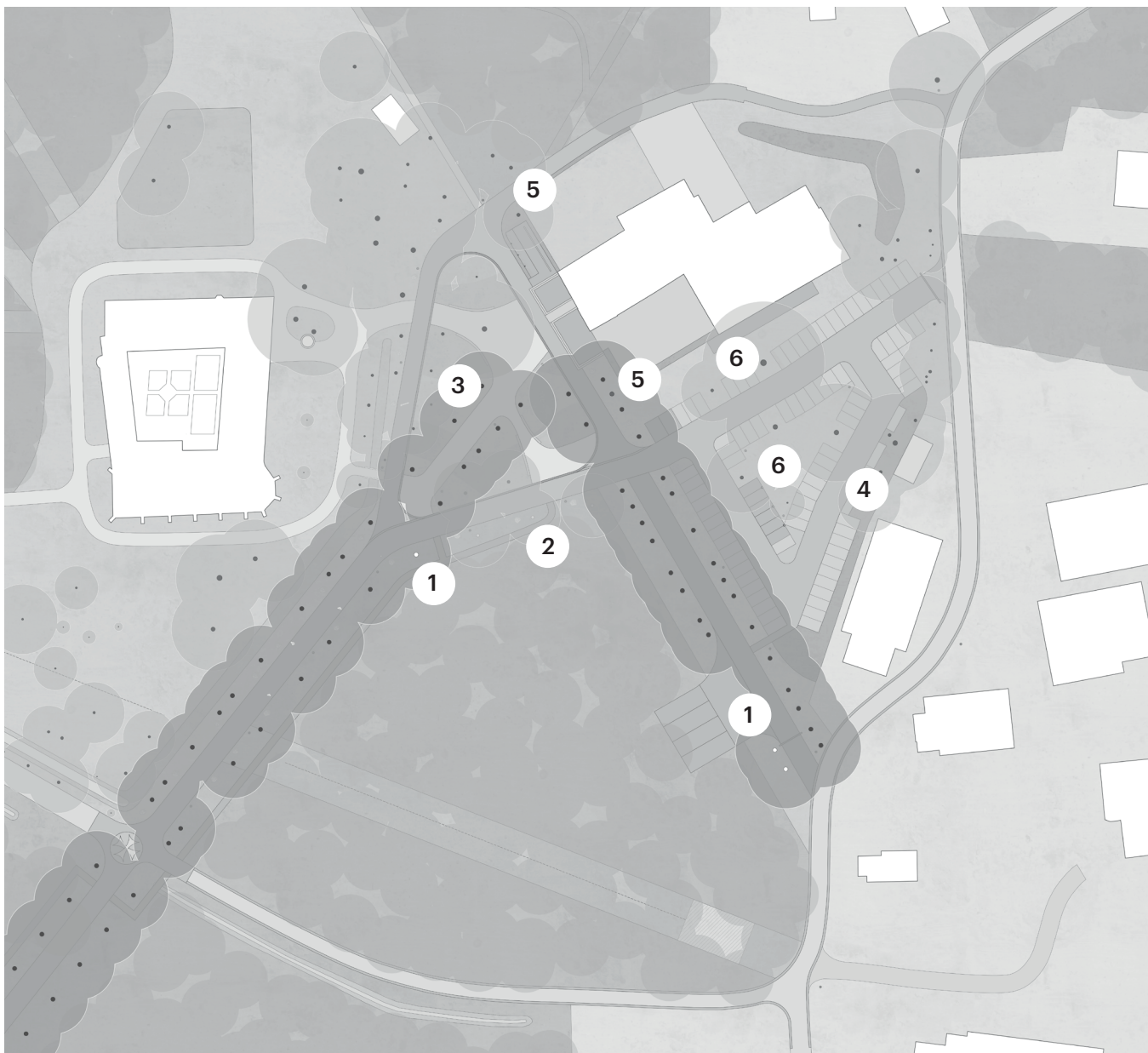

MATERIALISERING

1. Gebakken materiaal rijbanen:
ca. 3300m²
2. Gebakken materiaal paden:
ca. 200m²
3. Gebakken materiaal
parkeerplaatsen: ca. 1250m²
4. Streklagen van gebakken
klinkers in asfaltverharding
5. Halfverharding groen plein ca.
550m²
6. Halfverharding klooster ca.
1160m²
7. Gebakken klinkers
fietsparkeerplaats Boschhuis
8. Gebakken klinkers en
betontegels voorterras
Boschhuis
9. Gebakken klinkers en
betontegels zijterras
Boschhuis

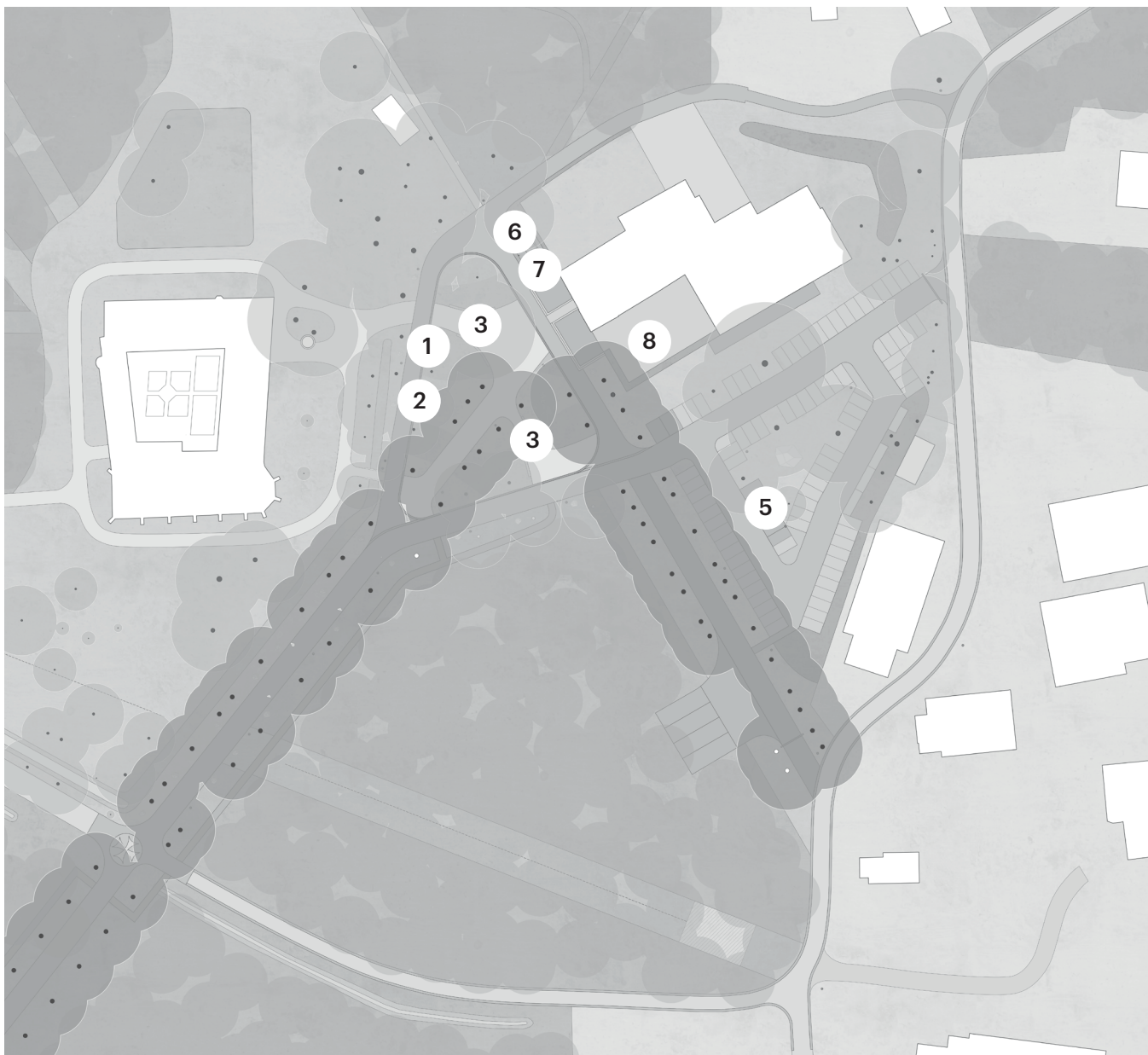
* Waar mogelijk opgeruimde
materialisering hergebruiken
zoals bijvoorbeeld bij de
gebakken klinkers

* Voor raming dient de plankaart
(DWG) als uitgangspunt voor
maatvoering

BEPLANTING

1. Nieuwe laanbomen: 7
(groot aanplanten)
2. Nieuwe solitaire bomen: 3
3. Schaduwborder
4. Struweel
5. Hagen
6. Kruidenrijk grasland

ELEMENTEN

1. Natuurstenen banden
2. Lijngoten
3. Natuurstenen banken met afwisselend houten rugleuningen
4. Lichtmasten
5. Laadpalen auto
6. Laadpalen fiets
7. Fietsenrek en fietsenstang
8. Groene bakken zijterras Boschhuis